

अनुक्रमणिका

धृवपद

पद क्रमांक

- १) परम परतर गुरुराज राज मजवरी कृपा करा। रक्षावे मज अमृत सरोवरांत सुख भोज ।
- २) श्री गुरु मूर्ति, तुमचे स्तोत्र गातो । श्री गुरु माझे ठायी तुमचा उपदेश स्थिर करा ।
- ३) मंगलांगी तुग भजितो मी । मंगलांगी सांब सखी ।
- ४) नमो नमो गुरुदेवा । नमो नमो शिवशंकरा ।
- ५) ॐ नमः शिवा गुरुराया । ॐ नमः शिवा महाकाया ॥धृ॥
- ६) आत्मराशीहन पंचाक्षरी मंत्र अधिक । आत्मराशीला सुखलाभ स्मरणाने ॥धृ॥
- ७) विष पूरित विषयाला कां बरे कवटाळिता ? । फुका श्रमुनी घायाळ झालासी वेड्या ।
- ८) भक्त वत्सला, दयाघना, सत्य मला दावा । संतांना जसे मुक्त केले, मजवरी कृपा करा ।
- ९) कसे बरे मज निज सुख लाभेल देवा ? । मी असा झाल्यावर शिवा ॥धृ॥
- १०) करुणा करा मजवरी अंधार दूर करा । मला सत्य दाखवा । सुप्रकाश पसरू द्या ।
- ११) शिव शिवा । दुःखाचा परिहार करा । शरण तुला गौरी शंकरा ॥धृ॥
- १२) मुग्ध बालक गुरुवरा, प्रेमाने पालन करून निजसुख दाता ॥धृ॥
- १३) शारदेचे स्मरण कर मनुजा । शाश्वत सुखाचा हा पथ ॥धृ॥
- १४) शरण हृदया रक्षण करा । परसुख हवे असेल तर आतांच ॥धृ॥
- १५) अज्ञान पाशा पासून अनंता रक्षण माझे करा । सुज्ञानाची मजवरी कृपा करी बालकासी ।
- १६) सदानंद स्वरूपा, सर्वेशा । सदा मंगल करा शंकरा ॥धृ॥
- १७) नाना जन्मांतुनी फिरुनी मानव जन्माला येऊन । नाना दुःख निवारण्यास करा शिवध्यान ।
- १८) चला ताई सोवळ्याने मंदिराला जाऊं । गडबडीने चल गुरुसेवा करूं ॥धृ॥
- १९) केवळ मोहाने ग्रासले सकळ । धरा ही व्यापून लाविली वाट ॥धृ॥
- २०) परशिवाचे करतां ध्यान । अज्ञान माझे गेले विरून ॥धृ॥
- २१) तनु धारण टाळण्यासी । मुनीवर्या मोह दूर करा ॥धृ॥
- २२) धरेवर मोह करुनि सुख न मिळतां । निराश झालो शंकरा, करुणा करा ॥धृ॥
- २३) रक्षण करा हर महादेव । रक्षण करा शशिधर उमाकांता ॥धृ॥
- २४) तव पाद पंकज निरतासी । मजवरी आतांची करुणा करा गुरुवरा ॥धृ॥
- २५) आरती ओवाळूया ताई । परमार्थ बोधक गुरुदेवाला ॥धृ॥
- २६) अनुदिन स्मरारे निजसुख । घन बंध तोडुनी मुक्ति मिळविण्या ॥धृ॥
- २७) तुला झाला भ्रमाचा घोटाळा । मनांत घुसुनी चावती किडे ॥धृ॥
- २८) मानव असशी गुरुला नको विसरूं । दानव होऊनी विषयामध्ये नको बुडूं ॥धृ॥
- २९) मानस साफ केले तर । स्वप्न माया नाश होतो ॥धृ॥
- ३०) चुकूनी आलासी भाऊ । जपून चाल सावध ॥धृ॥
- ३१) संसारांत रमून तुला स्मरणे फारच कठिण । संसार विसरून पहा तुझे स्थान ॥धृ॥
- ३२) फार हुशार भाऊ तूं आलास भवाला । व्यर्थ बिघडूं नको भुलूनी विषयाला ।
- ३३) लक्ष चौऱ्याऐंशी जन्म फिरूं नको । हैराण होशील उगाच वेड्या ॥धृ॥
- ३४) मानस मोहाने दुःख प्राप्ति । दानव गुणाचा धनी होऊन सुखी हो ।

Vinayanand Charitable Home India 416 203

- ३५) निज धर्म मिळव रे जीवा । सुजन संग करुनी मुक्त होण्यास ॥धृ॥
३६) नको मनुजा धनाची आशा नको । आशा करुनी बिघडूं नको या जगी मूढ होउनी ॥धृ॥
३७) हीन जन्माची आशा कधी नाही करणार । मानव उध्दारक धीमंत शिवा ॥धृ॥
३८) तुझे चरण कमल असो माझ्या हृदयी । मजवरी करुणा करा परिभव मर्दन देवा ॥धृ॥
३९) सुगुण नसलेले पापकूप दोषानन । आगर झाले माझ्या हृदयामध्ये ॥
४०) रक्षण करा शंकरा । जीव भाव नाहीसा करुनी । रक्षण करा झडकरी ।
४१) कुत्रा आला भाऊ । जाण रे । काया विसरून जाण सत्य रे ॥धृ॥
४२) पुरे कर संसाराचा खेळ । या संसारात दुःखच भरले आहे ॥धृ॥
४३) विषयाभिलाषा सोड सोड । विषय रहित होऊनी शांत रहा ॥धृ॥
४४) संतांची सेवा दे मज देवा । मरण रहित संतांची सेवा ॥धृ॥
४५) शिव देवा किती मी पातकी । सृष्टीशा तुला विसरुनी जगती ॥धृ॥
४६) वाकूंक नको मनुजा या देहांपुढे । वाकवुनी घालते मायाजाल ॥धृ॥
४७) फोल हा संसार पाहुनी फुगूंक नको । तोल सांभाळ वेड्या घसरून पडशील सांभाळ ॥धृ॥
४८) कां बरे माझा विसर, शिवशंकरा । पुरे पुरे आतां भवसागरा ॥धृ॥
४९) जीवा, भ्रांत होऊंक नको । घायाळ होशील । भव्य मुक्ति साम्राज्य सोडूंक नको ॥धृ॥
५०) हेय गुणांचा आगर ही तनु मला नको । मायारहित शिवा, मजवरी करुणा करा ॥
५१) सुंदर बालेच्या रूपाला न भुलतां । जड भाव रहित वैराग्य ॥धृ॥
५२) तुला कशाचे बळ आहे म्हणून तू जौलाने मिरवितोस ? । तनुकुल सर्व तुझे आहे काय ?
५३) झडकरी कृपा करी दयाघना । चरणांशी वंदितो वर दे आतां ॥धृ॥
५४) मंद मतीला तत्व बोधांत सुख आहे काय ? ।
५५) सोडत नाही तुला दुःख कधी सुध्दा । पहा पूर्वीच्या महान जनांसी ॥धृ॥
५६) सुगुणी कधी आशा करतील काय जग भोगाची ?
५७) मंद जीवा, तू शहाणा झाला नाहीस । तुला आतां ज्ञानी म्हणतील काय ?
५८) अजुनही संसाराची आशा वेड्या । तुझ्या मनाची आशा कितीबरे सांगू ? ॥धृ॥
५९) शमादि साधन सर्वोत्तम । कमनीय सुख संपदासाठी ॥धृ॥
६०) श्री गुरुवरा परिभवनाशा । योग विराजा । नमो नमो ॥
६१) निजज्ञानी अविकारी आपण । अजड भाव सत्यामधील ॥धृ॥
६२) इंद्रिय मी हा भाव दूर नाही झाला तर । संसार मी हा भाव जाणार नाही ॥
६३) धन प्राप्तीच्या क्षणी । बाधा होते आतां अनंत परीने । अनवरत आशेच्या लोभाने ॥धृ॥
६४) सुख जाऊन दुःख आले म्हणून घाबरूंक नको ।
६५) करण त्रयांचे दोष दूर करीत । परम पावन गुण देऊन कृपा करा ॥धृ॥
६६) चित्त देऊन ऐक भाऊ तुला सांगतो । अंतरंगाचा अनुभव समजून घे ॥धृ॥
६७) पांखरांना शेत चारलेस । तुझी चाकरी खोटी मला समजले ॥धृ॥
६८) भेद बुध्दीने ओढले म्हणून । उगाच कां सांगतोस ? ।
६९) मोक्षाचे राज्य जिंकून । दक्ष कन्येचे स्वरूप विरागीची महिमा सांगतो ॥धृ॥
७०) लीला लोल जगदीशा । लाली लाली शिवलिंगा ।
७१) नित्य निजानंद स्वरुपा महादेवा । सत्य ज्ञान अविरळ आत्म स्वरुपा । महादेवा ॥धृ॥

Vinayanand Charitable Home India 416 203

- ७२) सुख होणारे लिखित लिही । पुरे कर अज्ञान । ज्ञान जाण ॥धृ॥
७३) दया करुन ऐका ज्ञान देहामध्ये । भाव तीनांचे झाले एक कलह ॥धृ॥
७४) मनाला आवर । अनुकूल समजून । गर्वाची खाण चढूं नको । तुझे भले नाही होणार ॥
७५) परम देवेशा कोवळ्या जटाधारी । कपाली विषकंठा ।
७६) कां बरे धन लोभी होतोस वेड्या । पुरे सोड तुला त्यापासून फळ काय ? ॥धृ॥
७७) चिंतेची महिमा किती बरे वर्णू ? जीवा, । चिंता सतत जीवनांत्यापर्यंत तुला ।
७८) बोले तैसे चाल ताई शिणूं नको । शेवटी तुला मिळेल कैलास ॥धृ॥
७९) ये ताई तुला एक गोष्ट सांगतो । ये ताई माया संसार तरायला ॥धृ॥
८०) घ्या गोंदून कपाळावर । घ्या गोंदून ओक्या बोक्या कपाळावर ॥धृ॥
८१) ऊठ ताई उजाडले दळण दळूंया । ऊठ ताई दळण दळूंया ॥ धृ॥
८२) पापकूपी पतित होऊनी यम पाशांत तळमळलो । पापरहित पावन कर जगभरित ॥धृ॥
८३) कसले पाप लागले या जन्माला । मुक्ति द्वार बंद झाले ॥धृ॥
८४) काया पुर बाजारांत हरविला माझा चंद्रहार ।
८५) सुंदरीची आशा नको । वेड्या । मी पुकारुन सांगतो श्रोत्रादीं पासून सुखाची आशा नको ।
८६) केवळ वैराग्याने मुक्ति मिळत नाही । या जगांत मनाची आशा करणाऱ्याला ॥धृ॥
८७) दुःख प्राप्त झाल्याने वैराग्य अनेक प्रकारचे येतात ।
८८) जीवा, तुझ्या अंगी दुरितांना दूर करण्याची कसली शक्ति आहे ?
८९) दाढ दुखी साहवेना आई मी । चुका केल्याने ताप झाला ॥धृ॥
९०) अशी बाग कर । दे खरे सुख ॥धृ॥
९१) दिवा लावून शोधूं नये काय ? । मंद मानवा,भाव पूरित होऊन ॥ धृ ॥
९२) नवऱ्याचे सुख अनुभव घे । फुका शिणूं नको ॥धृ॥
९३) श्री गुरुवे तुझ्याशी लग्न होऊन बंधमुक्त झाले । जनन मरण सायास विरले ॥ धृ ॥
९४) बाहेरख्यालीपणा शिकले मी हा उद्योग केला ।
९५) आरती करा तीन विषय दूर करुनी । सहावरी जय मिळविण्या करुणाकराला ॥धृ॥
९६) परम परतर निजसुख । ज्ञानाला सुखाचा मार्ग दावितो ॥धृ॥
९७) आपल्या हृदयांतच पुण्यक्षेत्र असतांना । बाहेर तीर्थक्षेत्र शोधत जाणे योग्य आहे काय ? ॥
९८) देह सुखाची आशा सोडून पर सुख रूप । लिंगाचे अखंड तेज मला देऊं नये काय ? ॥
९९) पाहिले मी एक क्षेत्र संगमेश्वराचे । पाहून यात्रा केली निजसुख मंटपामध्ये ॥धृ॥
१००) हे बंधूश्रेष्ठा युग पत्र मला दिसते । सुगम शांभवी कुहरामध्ये एकाग्र दृष्टीत ॥धृ॥
१०१) परम भाव लिंग ज्ञान सत्य जाणून । प्रेमाने पूजा करीत अनुभव घेतो योगी ॥धृ॥
१०२) वरिष्ठ देवेशा या भूमीवर तुमच्या उपकारांची रित । कधीही विसरणार नाही ॥धृ ॥
१०३) देहाचा रथ चालला पहा कांते । निजसुख पथातून ॥धृ॥
१०४) गुरुने दिलेले लिंग तळहातावर ठेवून पूजिले नाही तर ।
१०५) आपण स्वतःला जाणले तर मुक्ती । आपण स्वस्वरूप जाणले नाही तर मुक्ती नाही ॥धृ॥
१०६) आत्म सुखाचा अनुभव तेवढा पुरे । त्याहून वेगळे त्याच्या सम सुख दुसरे आहे काय ? ॥
१०७) पदाने जाणून त्याचे निजस्वरूप सांगून । आनंदाने राजहंस सूजांकडून ऐकून ॥धृ॥
१०८) मी एक स्वप्न पाहिले । खचितपणें सांगता येत नाही ॥धृ॥

Vinayanand Charitable Home India 416 203

- १०९) तूं पाहिलेस पण मन लावून ऐक मनुजा । पूर्व दिशेला लाल किरण ॥धृ॥
- ११०) शुध्द अंतःकरणाने योगीला आनंदाने । नम्र होऊन भाव भरित होऊन वंदन करतो ॥धृ॥
- १११) ध्यान करतो म्हणून मौन होऊन बसले तर । तुला मोक्ष मिळेल काय ? जीवा ॥धृ॥
- ११२) दिवस उगवला, ऊठ जीवा । तुला याचे मर्म सांगतो ॥धृ॥
- ११३) तुझ्या अंतरात्म्यामध्ये असलेले तारक तेज । माझ्यामुळं आहे; हे जाणून जीवा, सुखी हो ॥
- ११४) तुझ्या ठिकाणी असलेल्या लिंगाची पूजा कर । गंगा यमुना संगमांत स्नान करून ॥धृ॥
- ११५) ताई, माझ्या कोकिले समान इतर पक्षी नाहीत । या कोकिलेचे पालन केलेले सार्थक झाले ॥
- ११६) कशाला शोधतोस? उन्मनी खिडकी उघड ॥धृ॥
- ११७) गुरु मौजेत सहज खेळत रहा । गुरु राजयोग धर । धर व्यसन ॥धृ॥
- ११८) हे नारीमणी , नासिकाग्रामध्ये तूं बोलाव । मी सर्व सोडून तुझ्याकडे येतो ॥धृ॥
- ११९) ॐ कार ब्रह्मनाद ऐकून भेद गेला । श्रीकार आनंद झाला माझ्या ठायीं ॥धृ॥
- १२०) वीज पडली मजवर शिवज्ञान रूपी । वीज पडली मजवर ॥धृ॥
- १२१) आनंदी झालो गुरुराय तुमचे रूप पाहून । आनंदी झालो जनन मरण भय सांडून ॥धृ॥
- १२२) गुरुनाथ मी आतां तुझ्यावरी मोहित झालो । मोहित झालो तुमचे तेज पाहून ॥धृ॥
- १२३) निराळ निरंजन ज्योती प्रकाशमान गुरु । निराकार निर्मलात्म निजरूप ज्ञानी गुरु ॥धृ॥
- १२४) तुमची महिमा जाणून धन्य झालो ॥धृ॥
- १२५) ममतेच्या भावनेने पुत्राचे पालन कर मुली । सुमनाने सद्गुरुची अंगाई गात ॥धृ॥
- १२६) भोग त्याग करून योग साधनेत रहा ॥धृ॥
- १२७) आनंद जगमय आत्म लीला । आनंद राजयोगी अमला,सुख दुःख सम सहजा ॥धृ॥
- १२८) तूं ज्ञान दृष्टि मिळवून पहा । कोटि सूर्यांना भेटण्याचा बीजमंत्र शिक ॥धृ॥
- १२९) तूं उन्मनी जगज्योती रत्न । तुला पाहिलेले या जर्णी विरळ ॥धृ॥
- १३०) आरती ओवाळा वरिष्ठ गुरुवरा । सार परतर सुख देणारा ॥धृ॥
- १३१) शरण तुला गुरुवरा ॥धृ॥
- १३२) सहा प्रकारच्या गुरुसमवेत । परम सहा गुणाचे शिष्य असणाऱ्याविषयी सांगतो ॥धृ॥
- १३३) पदानेच सुख । साधन न जाणणाऱ्याला ॥धृ॥
- १३४) निर्मल रूप ज्ञाना शिवाय । मुक्ति कर्माने साध्य होईल काय ? ॥धृ॥
- १३५) ज्ञान नसेल सर्व सर्व साधना । मानाची विरती असेल तर मुक्ति आहे ॥धृ॥
- १३६) ज्ञान चक्षूची महिमा किती सांगू ? । ज्ञानी जनांच्या हृत्कमलामध्ये असणारे जग पाहणे ॥
- १३७) अन्य सर्व सोडल्यानंतर जे कांहीं शिल्लक राहते, । तेच मी असे समज ॥धृ॥
- १३८) पूर्वीचे जडभाव सोडून । निजज्ञानावर विश्वास ठेव ॥धृ॥
- १३९) कोठे आहे ती नाम रूप रहित नारी । कोठे आहे ती ? तूं विचार करून सांग ॥धृ॥
- १४०) अवधूत नावांच्या भुताने पछाडले । भुताने पछाडले । वेड लागले ॥धृ॥
- १४१) श्री गुरुराया मी तुला नाही विसरत ॥धृ॥
- १४२) आत्म्याची अनुभूति जाणण्यास । जीवात्म भाव जाळून ज्ञान होते ॥धृ॥
- १४३) अवघड म्हणतां अज्ञानांत पडून । ज्ञान होतां सोपे आहे सर्व ॥धृ॥
- १४४) मला परम प्रकाश दाविले । मज आनंद झाला ॥धृ॥
- १४५) देवाला जाणणारे आपणच । देव झाले शंकरा ॥धृ॥

Vinayanand Charitable Home India 416 203

- १४६) ये ज्ञानी, करुंया विचार । ये जाण करुंया विचार ॥धृ॥
१४७) आत्म सिध्दाची पूजा करा । न सोडतां । तुझ्या अंतरीं ॥धृ॥
१४८) मौन वस्तु आली । या मनाला मौन वस्तु आली ।
१४९) कोंबडा आरवतो । अँकाराचा कोंबडा आरवतो ॥धृ॥
१५०) अधिकारी तूं हो । निज मोक्षाचा । पद लाभूं दे आतांच ॥धृ॥
१५१) ज्ञान गंगेत न्हाऊन सुखी हो ॥धृ॥
१५२) निरवद्य ज्ञान सागराचे कसे वर्णन करूं । निरत मूलज्ञान देते ॥धृ॥
१५३) निज क्रम जाणून सत्य जाण । निज सुखांत राहण्यास ज्ञानच प्रमुख ॥धृ॥
१५४) सदादि पंच लक्षण तुझे अस्तित्व । पद आजच समजेल ॥धृ॥
१५५) तनु ज्ञानेंद्रिय प्राणादि । पंच विषयादि । घनरूप अहंकार बुद्धि चित्त ।
१५६) मरणांतामध्ये सायास सोडून । श्रेष्ठ सद्रूपात्म निजामध्ये राहा ॥धृ॥
१५७) ज्ञाना, तूं एकदां सोपाधिक वाटून । न विसरतां दृश्य जग जाणतो ॥धृ॥
१५८) ज्ञानरूप तूं हे सांगू शकतो तोच महादेव । ज्ञानामध्ये विपरीत जाणतो तो महादेव ॥धृ॥
१५९) निरवद्य चेतन आपण हे जाणल्यास मोक्ष । परतर निजसुख श्रेष्ठ ही वेदोक्ति ॥धृ॥
१६०) तूं ज्ञानाचा मूळ आहेस हे जाण । हीन तनु करण नव्हेस ॥धृ॥
१६१) सर्वानंदांचे परीक्षण करता खऱ्या योग्याला ।
१६२) निज आनंद सौख्य कसे मी सांगूं ? । निज निरतिशयानंद ॥धृ॥
१६३) आपणच परतर हे जाण अन्यभावाने । बोलूं नको ॥धृ॥
१६४) हे जीवा, लौकर पहा तुझ्या ठिकाणी । भाव गुंतला आहे ॥धृ॥
१६५) आपले सत्यरूप आपण पाहतां । माझे हे अखंड रूप ॥धृ॥
१६६) ज्ञानीला कसे मी ओळखूं , मान कां ? । ज्ञानी सूचना करित आहे ॥धृ॥
१६७) निजसुखाची जाणीव योगीला अनवरतपणें होते । निजसुख सहज होते । लौकर होते ॥
१६८) गुरुचा उपदेश आवश्यक नाही पहा । धरेमध्ये तीन प्रकारचे साधक ॥धृ॥
१६९) गुरुराया मी परतरानंद जाणले । जाणतां मी मीच झालो बंध विरले ॥धृ॥
१७०) परम सौख्य विरती मध्ये । धरतीवर दिसणारा निज अनुभवी ।
१७१) मंगल जय जय तीन आरुढाला । मंगल जय जय पन्नग भूषणाला ।

चैत्र शु॥ ८ दुर्गाष्टमी शके १९३२ मंगळवार दिनांक:- २३-०३-२०१०
मराठी अनुवाद:- प्रा.श्री. श्रीकांत अरळी सर, कोळेकर गल्ली मु.पो.संकेतश्वर जिल्हा बेळगांव
पिन कोड नं. ५९१३१३ फोन नं. ०८३३३-२७४३७८ मोबाईल नं. ०९९८००८९९७४

संकलन:- श्री विनयानंद

924/30 कैवल्य विशालनगर हुपरी 416 203 जिल्हा कोल्हापूर, महाराष्ट्र

Ph.0230-2450365 Mob.09325005525

www.vinayanand.com Email: vchindia@gmail.com

pdfMachine

A pdf writer that produces quality PDF files with ease

Produce quality PDF files in seconds and preserve the integrity of your original documents

nearly all Windows platforms, simply open the document you want to convert, click

“Broadgun pdfMachine printer” and that’s it! Get yours now!

१

परम परतर गुरुराज राज मजवरी कृपा करा । रक्षावे मज अमृत सरोवरांत सुख भोज ॥१॥
बाल लोचन भक्त रक्षण मुक्ति दाता । नीलकंठा, तूर्यातीता, जगन्नाथा ॥१॥
परमानंद पारिजात, पार्वती राजा । निरय रहित, आदिअनादि मूला ॥२॥
जगांत श्री गुरु कल्मेशा तुमचे चरण । प्रेमाने आर्लिगत पावन झालो ॥३॥

२

श्री गुरु मूर्ति, तुमचे स्तोत्र गातो । श्री गुरु माझे ठायी तुमचा उपदेश स्थिर करा ॥१॥
तूच स्वयंज्योति स्वरूपा । तूच गति मुक्ती मज मागतो मी ॥१॥
मनातील भेद भावना सोडवा । घनरूपा, बालक मी तुझे स्तोत्र गातो ॥२॥
काल आज हा भाव मला नको । बंधु कल्ल सिध्देशा, मला सत्य दाखवा ॥३॥

३

मंगलांगी तुज भजितो मी । मंगलांगी सांब सखी ॥१॥
भुकेने व्याकुळ झालासे बालक । पाजुनी तयासी प्रेम पान्हा ॥१॥
पंचामृताचे सुख देवूनी । शाश्वत आनंद दे गिरीजा माये ॥२॥
कल्मेश सिध्दाला बालक होऊनी । आनंदे नांदतो मल्लिकार्जुन सखी रक्षण कर प्रेमाने ॥३॥

४

नमो नमो गुरुदेवा । नमो नमो शिवशंकरा ॥१॥
बसुनी करितो नमो नमो । उभे राहुनी नमो नमो ॥१॥
वाकुनी गातो नमो नमो । चालत गातो नमो नमो ॥२॥
गुरु कल्मेशाला नमो नमो । शिरगुराधीशाला नमो नमो ॥३॥

५

ॐ नमः शिवा गुरुराया । ॐ नमः शिवा महाकाया ॥१॥
टाळ तंबोरा हाती । सांबाचे भजन मनी ।
अडाणी राहू नको । ऐक संतांचे बोल ।
सांब सुख तुला देतील संत ॥१॥
शिव पार्वती माझे मायबाप । शिव शरण माझे नातगोत ॥
शिव पादांवरी ठेव चित्त । शिव मंत्रची तुझा तारक ॥२॥
गुरुदेव कल्मेशा । हर होऊनी अवतरलासी तू ।
कृपा करी मजवरी । मुक्ती देई झडकरी ॥३॥

६

आत्मराशीहन पंचाक्षरी मंत्र अधिक । आत्मराशीला सुखलाभ स्मरणाने ॥१॥
धरतीवरी अधिक शिवमंत्र । केवळ विषय आशा बिघडविते ॥
अघनाश शिव मंत्राने । हर सुख तुम्हाला देते ॥१॥
सुतक शौनिक नारद वसिष्ठ । गौतम सानंद सनक सर्व ॥
मंत्र जप मन लावून करुनी शिवामध्ये । सातिशय मुक्ति मिळविते ॥२॥
भावभरित होऊन पठण करुनी असा मंत्र । देव दानव स्मरण करीत
या जगी पावन झाले । आमचा देव कल्लसिध्दाचे नाम पंचाक्षरी ॥३॥

७

विष पूरित विषयाला कां बरे कवटाळिता ? । फुका श्रमुनी घायाळ झालासी वेड्या ॥४॥
जनन मरणाच्या फेऱ्यांत फिरशी । तुला अवस्था तीन दिवस ॥
घर दारावरी विसंबू नको । सर्व कांही रिते रिते । मनाला जाळून शिवावरी भार घाली ॥१॥
धन कनक माझे असते का ? । सति सुत माझे असती का ?
सर्व तुझ्या आशा सोडुनी । भाव भरित होऊनी । सुखाचे रूप पाहा तू ॥२॥
देह तुझे नसे सत्य । मूर्तीत मिळणार । पुनःपुनः जन्म घेऊनी फुका नको मरून जाऊ ॥
शाश्वत सुख निधान तुझे ओळख । सत्य बोधक कल्ल सिध्दाच्या चरणीं ॥३॥
शिवकारुण्य स्थल

८

भक्त वत्सला, दयाघना, सत्य मला दावा । संतांना जसे मुक्त केले, मजवरी कृपा करा ॥४॥
पिंड मी तीन मलांचा देवा । तू शुध्द, बुध्द मलरहित देवा ॥१॥
बध्द जीव मी पाप कूपाचा । पाप रहित तू शुध्द जाणीव देवा ॥२॥
षड् विकारांचा आगर मी झालो । विकाररहित साक्षी तू कल्मेशा ॥३॥

९

कसे बरे मज निज सुख लाभेल देवा ? । मी असा झाल्यावर शिवा ॥४॥
भीकर भवामध्ये सांपडुनी दुःखी झालो । लोक ममकाराने वेडा झालो ॥१॥
यम माया पाशांमध्ये अडकलो । विमल न जाणोनी नरकी झालो ॥२॥
अज्ञानांत मनोविकार मिसळला । सुज्ञानी कल्लसिध्देशा भवताप हरा ॥३॥

१०

करुणा करा मजवरी अंधार दूर करा । मला सत्य दाखवा । सुप्रकाश पसरू द्या ।
मी पापांत बुडालो । तू पुण्यवंत । मी पडलो बंधनी ।
संसारतापांतुनि मला सोडवा । मायाजाल माझा तोडा ।
मी पापी बध्द होऊनि शरण तुला आलो । तापरहित देवा ॥१॥
आज उद्यां हा भाव वाढला । आज पापी मनाच्या गुणाने मूढ झालो ॥
धांव घेई तू तोडुनी भ्रम पाश बुध्द करुनी । सुंदर रूप दाखवा ॥२॥
परम ज्ञान तत्त्व व्यर्थ समजून । मी नरकी होऊन कर्मांत पडलो ॥
परम पावन देवा दाखवा मज ज्ञान प्रभा । गुरु कल्ल सिध्देशा ॥३॥

११

शिव शिवा । दुःखाचा परिहार करा । शरण तुला गौरी शंकरा ॥४॥
जगदोध्दारक निरंजना, । शोभतो खरा शशिधरा ॥
निगमागम परशिवा । सुंदर रूप दुःख रहिता ॥१॥
भक्त हृदय शिवशंकरा । भक्त वत्सल देवाधिदेवा ॥
भक्त निज सुख सागरा । मुक्त स्वरूपा कैलास नाथा ॥२॥
करुणाकरा, शरण बंधुरुपा । परम भूषण इंद्रू धरा ॥
सरस भाव देव शिवा । परतरांबुधि कल्लसिध्देशा ॥३॥

१२

Vinayanand Charitable Home India 416 203

मुग्ध बालक गूरुवरा, प्रेमाने पालन करुन निजसुख दाता ॥६॥
पापी मी झालो । मायेच्या पाशांत । सुपथ सांडले मनाचा विकार बळावे ॥
पापी विधीने घातला मायाजाल । पाप रहित सुख नासविले ॥१॥
काम पुष्प बाणाने विंधिले । मनासी मोह पार्शी गुंतविले
सोम ज्ञानाचा विसर पडला । सु मनाला घायाळ केले ॥२॥
अल्प नराच्या नरकाला नेले दैवाने । कल्पवृक्ष मुक्ति मंदिर नाहीसे झाले ।
अल्पसुख देऊन बिघडविले । कल्पवृक्ष रूप कल्मेशा रक्षण करा ॥३॥
१३
शारदेचे स्मरण कर मनुजा । शाश्वत सुखाचा हा पथ ॥६॥
नश्वर सुखाचा हव्यास सांडून । सरस मनाने स्तवन कर ।
भवदुःखाला विसरणयाला । भजन कर ॥१॥
मिथ्या संसाराची आशा सांडून । नित्य नको मानूं या नश्वर जगाला ॥२॥
वेद मातेच्या सेवेंत । वेद श्रवण करीत । मुदित मनाने सुख दाव वेद रूप कल्मेशा ॥३॥
१४
शरण हृदया रक्षण करा । परसुख हवे असेल तर आतांच ॥६॥
भक्तांचे सत्य रूप । सुखाचे स्थान शिवा । प्रकट दुःख सांडोनी । मुक्ति प्रदायका ॥१॥
सर्व सम्मतानंदा, । सर्व सुख रूपा । सर्व पालका । सर्व कर्तार रूपा ॥२॥
अष्ट मदांचा संघ । कष्ट अपार दाटले । भ्रष्ट झालो मी आतां । शिष्यपाला श्री कल्मेशा ॥३॥
१५
अज्ञान पाशा पासून अनंता रक्षण माझे करा । सुज्ञानाची मजवरी कृपा करी बालकासी ॥६॥
पशुपक्षी होउनी बहु जन्मे तळमळलो । पशुपती कां बरे बंधनाची इच्छा केली ? ॥१॥
माया पत्नी मुलाबाळांच्या मोहांत । काया नासवीत वेडा झालो ॥२॥
पाप कूपामाजी पतित होउनी यम पाशी सापडलो । पाप रहित पावन करा गुरु कल्मेशा ॥३॥
१६
सदानंद स्वरूपा, सर्वेशा । सदा मंगल करा शंकरा ॥६॥
जटिल पापामध्यें रूतुनी । माया जाळीं अडकलो ।
कठिण रूप भोग विसंबुनी । सत्य रूप सौख्य गमावलो ॥१॥
कष्टात तळमळत जेथे तेथे भ्रष्ट झालो । नष्ट झाला हा श्रेष्ठ जन्म ॥
शिष्ट रूप न होतां इष्ट अशा । अष्ट मदांनी युक्त दुष्ट झालो ॥२॥
सुंदरा, शांति पथाचा बोध करा । माझे रक्षण करा गुरु कल्मेशा ।
बालकाला सन्मति द्या आतांच ॥३॥
१७
नाना जन्मांतुनी फिरुनी मानव जन्माला येऊन । नाना दुःख निवारण्यास करा शिवध्यान ॥६॥
हरवतां ना सांपडे । सांपडता न हरवे । कळकळीने ग्रहण कर तूं गुरुवचन ॥१॥
भक्ति मार्गाने मुक्ति लाभते मनुजा । युक्तीने करिती साधुजन बोधा ॥२॥
संसारात राहोनी परमात्म्यासी जाणोनी । संसारातून पार हो पावन हो ॥३॥
अंधारांत राहोनी परमात्म्यासी जाणोनी । सभोवती वाऱ्यावरी लाविले दिवे जैसे ॥४॥

Vinayanand Charitable Home India 416 203

असले तर असूं द्या । गेले तर जाऊं द्या । त्याने काय होणार आहे ?

शुध्द आत्म्यामध्ये जाणून जनन मरणांतून मुक्त हो ॥५॥

१८

चला ताई सोवळ्याने मंदिराला जाऊं । गडबडीने चल गुरुसेवा करूं ॥६॥

निर्मल ध्यानाने केले मी स्नान । कर्म सांडोनी होऊंया पावन ॥

मर्म समजुनि लीन होऊं चरणांशी । धर्म आचरुनि सुख मिळवूं या ॥१॥

व्यर्थ हा जन्म नको कंटू ताई । सार्थक करुन घे जाणोनी मर्म ॥

अर्थपूर्वक निज ब्रह्म मिळविण्यासी । परमार्थदाता गुरु मंत्र बळाने ॥२॥

जगती या श्री गुरु कल्ल सिध्देशा । सुगम तयाचे चरण जाण ।

मिळते तुला मुक्ती साम्राज्य । चल गडे आतां शिरगुर कल्मेशाकडे ॥३॥

१९

केवळ मोहाने ग्रासले सकळ । धरा ही व्यापून लाविली वाट ॥६॥

भावामधी प्रगटून । मरण आणिले । पावन सुख दुरावले ॥१॥

मायेचा अहंकार । कायेमध्ये शिरला । सायास आणिले या जन्माला ॥२॥

विषयाच्या उदरी । फसवणूक झाली । घायाळ केले यमपाशी ॥३॥

तीन पाशांनी । सार सौख्य सर्व नष्ट जाहले । अंधाच्या गुहेमध्ये ॥४॥

झडकरी या हो । ताप सारा हरा हो । भोग दूर करुनी गुरु कल्मेशा ॥५॥

२०

परशिवाचे करतां ध्यान । अज्ञान माझे गेले विरुन ॥६॥

रजोगुणाचा नाश करीत स्मरा रे । निजगुरु वाक्य स्मरा रे ॥

सुजनांचा करुनी संग । निजभक्तिने शिवासी मिळवा रे ॥१॥

नको कान देऊं चार चौघांना । जगामध्ये पसरला गलबला ॥

शोक विसरा सहाजणांना विसरुन । कां बैसलासी कोरड्या जगण्यांत ॥२॥

सृष्टीमध्ये शिरगुराधीशाचे बोल । ऐका स्पष्ट आतां सुजाण ॥

दुष्ट भाव सांडुनि शिव जाणा । क्लिष्ट अपराध सोपवा कल्मेशाला ॥३॥

२१)

तनु धारण टाळण्यासी । मुनीवर्या मोह दूर करा ॥६॥

खल गुण समूहांचे आशेने । छल भावाने विषयांना ॥

सलगीने प्रेम केले । बहु सायासाने निरवयव मिळविले ॥१॥

स्वच्छंद मनाला सैल सोडुनि । इंद्रुधर शिवनाम विसरलो ॥

कुंद होऊनि बध्द झालो शिवा । आज भवताप साहवेना ॥२॥

परम कल्मेश्वरा करुणा करा । धरेवरील बालकावरी आतां ॥

परतर निजसुख स्थान । झडकरी देऊनि करुणाकरा दयाघना ॥३॥

२२)

धरेवर मोह करुनि सुख न मिळतां । निराश झालो शंकरा, करुणा करा ॥६॥

मनाच्या मानगुटीवर स्वार झाले विषय । मनोजाशी मिळुनी मूढ झालो ॥१॥

देहावरी विसंबूनि भवबाधेने पीडित झालो । सराग निजसुख गमावून बसलो ॥२॥

Vinayanand Charitable Home India 416 203

शिव कल्मेश्वर भविला जाणून । भवपाशांतून मुक्त करा शिरगुरवासा ॥३॥

२३)

रक्षण करा हर महादेव । रक्षण करा शशिधर उमाकांता ॥४॥

गजमुख पिता शिवशिवा । निजसुख रूपा तुर्यातीता ॥

सुजन रक्षका परमेश्वरा । निजरूप दावा माते सुभावाने ॥१॥

सद्बुद्धिने शोभायमान । खलु निज मर्म दाविले ।

गलित विषय रहित देवेशा । छल बुद्धी नाशक मुनिपा ॥२॥

परिभव वैरी देवा । निरतिशय निजसुख धामा ॥

अज्ञान निवारक धीरा । शिरगुर कल्ल सिध्देशा करुणाकरा ॥३॥

२४)

तव पाद पंकज निरतासी । मजवरी आतांची करुणा करा गुरुवरा ॥४॥

शम दम गुण मज द्यावे । सुमन भरित भक्ति करुणाकरा ।

कमलाक्षी संग त्वरा करा । विमलरूप दावुनी शांती मज द्या ॥१॥

सर्वेशा देहात्म बुद्धी सांडूनी । सर्वोत्कृष्ट निजानंद आशा

सर्वकाळी मनीं वसूं द्या । सर्वानंद मागतो बाल होऊनी ॥२॥

वसुमति रक्षक शंकरा । हीनपणा नाशिका ॥

शिशुपाल होऊनी शोभे शिरगुर । वास कल्ल सिध्देशा नमितो मी ॥३॥

२५

आरती ओवाळ्या ताई । परमार्थ बोधक गुरुदेवाला ॥४॥

पिडणाऱ्या मनासी सरस वाक्य सांगुनी । निरसन केलेना सद्गुरुदेवाने ?

शाश्वत सत्य समजावून तुझे अज्ञान । विसरायला लावतो अशा गुरुला ॥१॥

घन रुपाने दावतो । मनाच्या आशा दूर करतो ॥

जनन मरणांतुनी सोडवितो । सुख देतो तुजला गुरुराया ॥२॥

देशामध्ये अतिशय शिरगुर ग्रामा । वास करुन तेथे सत्य होऊनी ।

सहस्र नाम कल्ल सिध्देशा । सहज तुला मुक्ति दाता ॥३॥

२६)

अनुदिन स्मरारे निजसुख । घन बंध तोडुनी मुक्ति मिळविण्या ॥४॥

निशीदिनी आठवा गुरुदेवाशी । गुरुचरणीं नत व्हा । शिवध्यान करा ॥

जनन मरण होते दूर । मनाचा होऊनी धनी सुखी होशील मनुजा ॥१॥

माया जाळून भ्रम टाकून । केवळ सुखाचा आस्वाद ॥

सतत निश्चये मिळविण्यासी । सोडून टाक ममकार या क्षणीं ॥२॥

श्रेष्ठ मानव जन्म असतां । भ्रष्ट जीव भाव सांडून

शिष्ट पालक शिरगुराधिशाचे नाम । निष्ठेने भजितां कल्ल सिध्देशाचे सुख ॥३॥

२७

तुला झाला भ्रमाचा घोटाळा । मनांत घुसुनी चावती किडे ॥४॥

किती दिवसांपासून वाट पाहतो काळ । रागाने चावा घेती जिद्दारी ॥

चोहो बाजूनी घेरती पत्नी पुत्रादि । जीव पिळुनी तुझा करती चोथा ॥१॥

Vinayanand Charitable Home India 416 203

हरवल्यावर सांपडणार नाही ही वार्ता । फुटल्यावर मोती माती मोल ॥
हे जाणून गुरुवचनावर भरंवसा ठेव । विचार केले तर समजेल तुला ॥२॥
शिरगुर ग्रामामध्ये आहे अति मोलाची गोष्ट । कवि गुरु प्रकटले येथे ।
गुरु कल्ल सिध्द अनुभव सहज । भवपाश तोडती हे सत्य ॥३॥

२८

मानव असशी गुरुला नको विसरूं । दानव होऊनी विषयामध्ये नको बुडूं ॥४॥
तीन दिवस संसाराचा बाजार । तुला नाही माहित याची कुंजी ।
कर्माला मोहित होऊन धर्म विसरशी । गुण नसतील तर तुला नाही सुख शांति ॥५॥
स्वप्नासारखा हा संसार । तनु संघ फार दूर । तुला मरण येता खिर जेवती । जनाची लाज
सोडूनि पदर टाकुन फिरती ॥६॥

तुझे पुत्र पाहिले तर असे । वाड वडिलांची आज्ञा मोडणारे ।
तुझे विधीलिखित असे आहे पहा । तुला न मानतो हा खुळा संसार ॥७॥
धर्म पाळून कर गुरु स्तवन । कर्म सोडून दे हो हलका ॥
मर्म हे समजून कर काम । निर्मल मुक्ति त्याने तुला सद्गति ॥८॥
खरे बोलतो ऐक सुजाणा । शिरगुर कल्मेशा दिव्य ज्ञाना ॥
चौसष्ट विद्या इथे जन्मल्या । न विसरतां पाय धर हो पावना ॥९॥

२९

मानस साफ केले तर । स्वप्न माया नाश होतो ॥१०॥
मनाला आहे कल्पना काल । मन स्वस्थ नाही राहात ॥
मन फिरत राहते जगभर । मनाचा थांग कुणा नाही लागला ॥११॥
मन करते फारच पाप । मन देते फारच ताप ॥
मनाला आहे फार कोप । मनाचा दर्प जणू नाग सर्प ॥१२॥
मनाला आहे आशा घनाची । मन करते घायाळ जीवासी । मनांत वागावे फार जपून ॥१३॥
मनाने करा गुरुध्यान । मनाने होते ज्ञान । मनापासून धरा गुरु चरण ।
मनाला घाली गुरु वेसण ॥१४॥
मनाने विचार कर जीव । मनोभावे सांगतो गुरुदेव ॥ मनामध्ये कल्मेश नित्य दावी ।
मनापलीकडील शाश्वत सुखा ॥१५॥

३०

चुकूनी आलासी भाऊ । जपून चाल सावध ॥१६॥
सुंदर काया अशी पुनः नाही मिळणार । विचार करून वाग । आपले कुशल ओळख ॥१७॥
कर्मात गुंतून गुण सोडू नको । धर्म विसरून जर्गी वावरूं नको ॥१८॥
अज्ञानरुपी विसर तोडून टाक । सुज्ञानाचे मूळ गुरु हे समज ॥१९॥
सहाजण येथे आहेत फार बेरकी । पुकारून सांगतो तनु मध्ये दुःख फार ॥२०॥
सृष्टीमध्ये शिरगुर ग्राम श्रेष्ठ । शिष्ट होऊन कल्ल शिवामध्ये विसर कष्ट ॥२१॥

३१

संसारांत रमून तुला स्मरणे फारच कठिण । संसार विसरून पहा तुझे स्थान ॥२२॥
कोटी जनांमध्ये एक घट होतो तुझ्याहून थेट । संसार सागर ओलांडत नाहीत ।

Vinayanand Charitable Home India 416 203

हा खेळ मजेदार ॥१॥

सुख मागून साधुजन तुमचे करती रक्षण । सुखाच्या आशेने जग झुकते उगाच ॥२॥

सृष्टी मध्ये श्री गुरु ग्राम पावन । श्रेष्ठ कल्मेशावर श्रद्धा ठेवी तो भाग्यवान ॥३॥

३२

फार हुशार भाऊ तू आलास भवाला । व्यर्थ बिघडू नको भुलूनी विषयाला

किती भीती तुला ताप होणार । दुरगी मुरगी दुर्मरण तुला गाठणार ॥

दृष्टांत अती काल ज्ञान बोधाने । कष्ट दूर होईल शिव भक्ति केल्याने ॥१॥

मरणाची भीती तुला साक्ष देतील । मनांतील वाईट बुद्धि टाकून दे ॥

जीवाला पाहिजे म्हटलेस तर दुःख होणारच । साधु संगाने तुला सुख लाभेल ॥२॥

दुर्गुण तुला वाम मार्गाकडे नेतात । भव दुःखाने तू घायाळ होशील ।

दूषित वर्तनाने नरक मिळेल । तू बिघडू नकोस सदगुणाने सुख लाभेल ॥३॥

बाजारांत चौघेजण वाईट आहेत । हंसत हंसत ते तुझा चोथा करून टाकतील ।

तुला कसे छान घेरा घालतील । त्वेषाने त्यांतून बाहेर पड गुरु चरणांची कांस धर ॥४॥

शिरगुर ग्रामामध्ये देतात हे ज्ञान । परम गुण मिळवून अज्ञानावर मात कर ॥

धरे मध्ये कल्ल सिध्दाचे अमृत वचन । शिर नमवून धर त्यांचे चरण ॥५॥

३३

लक्ष चौऱ्याऐंशी जन्म फिरूं नको । हैराण होशील उगाच वेड्या ॥६॥

नातेगोते तुझे काय ? । सुंदर दिसणारे शरीर तुझे काय ?

मंद मति होऊन जगावर भरोसा केला तर कसे ? । सुंदर मुक्ति तुला नाही मिळणार ॥१॥

नारी साठी फार राबलास माकड होऊन । माया म्हणजे जखम तुला सुख नाही ।

नयन उघडुनी पहा गुरुसाठी । कनक कांचन भूमी विसर मुक्तीसाठी ॥२॥

काम क्रोध हे बेरकी जन । नेम चुकवून तुला जाळ्यांत पकडतात ।

तामस गुण गेला तर दिसतील तुला । सोम कल्ल सिध्दाचे सुख मिळवतील ॥३॥

३४

मानस मोहाने दुःख प्राप्ति । दानव गुणाचा धनी होऊन सुखी हो ।

बाल बुद्धिने स्त्री भावाने । मन धावते आतुरतेने । बालेचे सौंदर्य न्याहाळीत ।

लीला पाहण्यास मन आतुरते ॥१॥

शहाणा न होता दुर्गुणांनी । मानव जन्माची सार्थकता न जाणता ।

रेड्यासारखे जन्म जन्मांतरी फेरे घालीत । घाण्याच्या बैलासारखे नरकात खितपत पडून ॥२॥

त्रिमूल जात पुर दूर करीत । भवचक्रातून पार पडण्यास ॥

कल्लसिध्दाला शरण जाऊन । ब्रह्म सुखाचा आस्वाद घे ॥३॥

३५

निज धर्म मिळव रे जीवा । सुजन संग करुनी मुक्त होण्यास ॥६॥

परम गुण धर्माचरण सुख । निरस हीन गुण नष्ट कर जगांतून ।

निरंतर सुख दिसतांच । परम शिवाचे ध्यान कर ॥१॥

पापच बंधनाचे मूल । पापच सकल नरक कूप ॥

पापच दुर्जन संग झाले । पापच विषय आशा झाले ॥२॥

Vinayanand Charitable Home India 416 203

देहावरी प्रेम रोगाचे मूल । देह मिथ्या; त्यांत सुख नाही ॥
देह रहित कल्ल सिध्दाच्या भावनेने । देहापासून जाणून तूं सुख अनुभव ॥३॥

३६

नको मनुजा घनाची आशा नको । आशा करुनी बिघडूं नको या जगी मूढ होउनी ॥४॥
हेय गुणांचा आगर होऊन । माया दीषण त्रयांचा मोह धरुन ॥
कायेचे सद्गुण नाश करुन । मरण देऊन नरकांत ढकली ॥१॥
पाहतां मन आकर्षित होते । मागतां अधर्म देते ॥
नाश आणते नाना रीतीने । धनमद आला की ताप होतो ॥२॥
घनाचे वाटेकरी चार पहा । रोज रोज तुला छळतात ॥
भाऊबंद, सरकार, चोर, अग्नि । घन सुखदाता कल्लसिध्दाची आस धर ॥३॥

३७

हीन जन्माची आशा कधी नाही करणार । मानव उध्दारक धीमंत शिवा ॥४॥
सोडवत नाही विषयांचा भाव । अंतरंगी भिनून राहिले आहे ॥
जिथे तिथे डोके वर काढतो । नाहीसा करा हा भाव परम देवा ॥१॥
अनुराग माझ्या मतीमध्ये । वनितादिंचा मोह प्रबळ झाला ॥
तनुभावाचा कल्मष दूर करुनी । घन पाप कूपांतून उध्दार करा शंकरा ॥२॥
करुणाकरा शांत धीर नरांना जसे रक्षण करतां । धरेमध्ये दीन दयाळू तूं ।
मला न विसरतां बोलावून घे कर्म नाश करुन । त्वरित रक्षावे गुरु कल्मेश्वरा ॥३॥

३८

तुझे चरण कमल असो माझ्या हृदयी । मजवरी करुणा करा परिभव मर्दन देवा ॥४॥
शिवपाद निष्ठा हीच परम गती हे समजून । सर्वांचना अतिशय भक्ति भावे ॥
नवरत वात्सल्य पूरित होऊन सत्यानुविद । भावामध्ये निजमंत्र सुधा करुणाकरा ॥१॥
शमादि मतीमध्ये निनाद करिती त्यांना दूर न करतां । तीन मूल अनुजात्मा रोपित दूर सारुन ॥
सुमन शांती शाश्वत आनंद द्या । गुणनिधी माझ्या अंतरी वसू द्या ॥२॥
हिताहित सांगून असत्य दूर करुन । मति माया आवरण दूर करुन ॥
श्रुतिमध्ये चेतन देऊन कोऽहं । गति कांक्षा दूर करुन करुणा करा देवा ॥३॥
विस्मरण अहं ममाचे । करुणाकरा चंचलानना दूर करुनी ।
ज्ञानामध्ये राहून विपरीत सर्व विरहित । करुन तुला आवडेल असा कर ॥४॥
शिव जीवैक्य मर्म सांगून । आशा पाश संस्कृती मध्ये लय करुन
भाव भरित होऊन निजसुख सांगून । भवरहित गुरु कल्ल सिध्देश्वरा ॥५॥

३९

सुगुण नसलेले पापकूप दोषानन । आगर झाले माझ्या हृदयामध्ये ॥
वाढत आहेत मला आवरत नाहीत । आतां उपाय नाही तूंच करुणाकर माझे रक्षण कर ॥४॥
न जन्मलेले, न गर्भधारण ,पितृत्व कसे वर्णू ? । याच्या योग्यतेचे वर्णन कसे करू ? ।
हीन विषय मोह कूप बाधा मनासी । चिंता ज्ञानाचा विसर झाला याची ।
तनु भावाने वंचना करुन अन्य धन कनक रोगाचे आगर ।
मुखाला काळिमा फासणारे लाजिरवाणे घन मोहामध्ये ।

Vinayanand Charitable Home India 416 203

अभक्ष्य भक्ष्य सेवन..अनेक जन्म घेऊन पोळलो..तळमळलो देवा ॥१॥
भीकर संसार सोडावा म्हणून ...कोणताही दोष राहू नये ...
सहन करण्याची शक्ति मज नाही । रक्षण करा ।
व्यर्थ हा संसार सागर कसा मी ओलांडू ? । त्यासाठीच धरिले तुझे चरण ....
माझे दुःख दूर करून मला शाश्वत सुखाचा मार्ग दाखवा॥२॥
धर्म पालक झाला नाही सर्व कार्यकलाप कंटकमयःकाम विलासांत मग्न होऊन ।
कर्माच्या त्रितापाच्या अग्नी मध्ये अंतकाची बाधा..नरक बाधेमध्ये भक्ति मध्ये ।
कमतरता होऊन, संतांना दूषण देत, आशेमध्ये रममाण होऊन जीवन व्यर्थ ।
घालविले दारिद्र्यामध्ये.सुगुण धर्म पालन नाही केले. ।
दया सागरा, कल्ल सिध्देशा । मजवर कृपा करून माझा उध्दार करा ॥३॥
४०

रक्षण करा शंकरा। जीव भाव नाहीसा करुनी । रक्षण करा झडकरी ।
हरिणांका विषेंद्रा माझी परिक्षा घेऊं नका । माझ्या गुणांचा कस नका लावूं ॥
शरण कुमुद सोम । दूरीकृत । अज्ञान विजित देवा ।
हरि अजादि मान्यवर या धरेवर अज्ञान भरित । दूर करून भवहर देवेशाला वंदन ॥१॥
कमल नयन शर । स्कंद मुख । जनक चिन्मय । विमल रूप देवा । सद्गुण पालन हार ।
घन कुमन दुर मर्दन देव सदानंद ॥२॥
भवाचा तिमिर भानु । गिरिधर । पद्माक्षि धर्म रक्षक । भूवन अधिपति । प्रबल । गिरिजा रमण ।
संतांचा जीवभाव नाहीसा करून । गुण वृंद गुरू कल्मेश्वरा ॥३॥
४१

कुत्रा आला भाऊ । जाण रे । काया विसरून जाण सत्य रे ॥४॥
या तनुवर विसंबून मोह धरून । घन पापादि करीत आतां ॥
घन कनकाची आशा करुनी । मन गुरूच्या ठायी लाव । सुख होईल ॥१॥
देव भाव विसरून या जर्गी । जीव भाव धरून वेडा झालो ।
जरा मरण बाधे मध्ये राहिले । पावन सुख रूपी न होतां भवचर्त्री फिरत राहिले ॥२॥
धरे मध्ये श्रेष्ठ शिरगुर ग्राम । परम निजगुरू कल्ल सिध्दामध्ये ॥
प्रेमाने मिसळून कुत्रा या जीवाचे । निरसन करून सुखी हो ॥३॥
४२

पुरे कर संसाराचा खेळ । या संसारात दुःखच भरले आहे ॥४॥
सहाजण आडवे येऊन बिघडवितात । विषय सुखाची महती गातात ॥
मारीला आमंत्रण दिल्यासारखे केले । भारी झाले जनन मरण ॥१॥
दहा जणांनी घातले जाळे । पांच नारीनी मला बोलावले ।
माझी वार्ता विसरून पाठी लागली । अंधार झाला ओसाड विहीरीत मी पडलो ॥२॥
माझ्या दुःखाला सीमा नाही । परीपरीने तुमच्या पायाशी मागणे हेची ॥
सुगम परिहार करा संसाराचा । जगाचा मालक गुरू कल्लसिध्देश्वरा ॥३॥
४३

विषयाभिलाषा सोड सोड । विषय रहित होऊनी शांत रहा ॥४॥

Vinayanand Charitable Home India 416 203

सुंदर दिसणारे पंच विषय । मंद मति देऊनी मजला छळती ॥
सुंदर भाव नासवुनी जीव भाव देऊनी । इंदुधर शिवाचा विसर पाडती ॥१॥
परम विवेक वैराग्यादीनी । लौकर आत्म विचार कर ॥
नको मिसळू तनु संघात । विसरावे तनुची आशा ॥२॥
शिरगुर ग्राम दिसते जगामध्ये । मिरविते कृष्णा प्रवाह सुख ॥
परम कवि तेथे जन्म घेई । गुरु कल्ल सिध्दाचे चरण धरुनी सुखी हो ॥३॥

४४

संतांची सेवा दे मज देवा । मरण रहित संतांची सेवा ॥४॥
शम दमादि गुणांनी नटले । विमल भाव पूरित ॥
कुमन मर्दिप निज भक्तांना । नमितो मी मोदभरे ॥१॥
गुरुपाद सेवा करणाऱ्यांसी । हरिहर भेद करणाऱ्यांसी ॥
केवळ वैराग्य रहित मतीना, । हरिहर भावाने भजतो मी ॥२॥
माया अंधार दूर करणारे । काया पुरांत निजरूपाने मिरविणारे ॥
दयागुणनिधी शिरगूरमध्ये । मायारहित कल्ल सिध्दांच्या सेवेत ॥३॥

४५

शिव देवा किती मी पातकी । सृष्टीशा तुला विसरुनी जगती ॥४॥
व्रत नेमादि उपवास नाही केले । श्रुति स्मृतिना जाणले नाही ॥
सदगति देणाऱ्या गुरुची सेवा नाही केली । मति मूढ होऊन कांही जाणले नाही ॥१॥
बुद्धिहीन होऊनी पोरखेळ केला । निद्राधीन झालो विषयांमध्ये ॥
गोड वाणी ऐकून वेडा झालो । वृद्धि झाली जनन मरणाची ॥२॥
वनिता पुत्र मोहित झालो । यमाच्या अटळ पाशीं अडकलो ॥
देहाच्या आशेने अन्यांसी छळिले । देशिक कल्मेश्वरा रक्षण माझे करा ॥३॥

४६

वाकू नको मनुजा या देहांपुढे । वाकवुनी घालते मायाजाल ॥४॥
सुंदर दिसतो सात तटांचा गड । मंद मति देते तेथे ॥
पुढती येती चार जण । वर्मी घालती घाव ॥१॥
बेहिशेबी जाऊं नको गर्दी फार । मदमस्त हत्ती येतो मद चढून ॥
हिरवे गार शेत सर्व नाश करतो । रडशील वेड्या हताश होऊन ॥२॥
मायाजाल तुटतो शिरगुर गांवी । काया स्वच्छ करुनी चल भाऊ ॥
दया येईल कल्ल सिध्देशाला । पाया घालतात सुज्ञानाचा ॥३॥

४७

फोल हा संसार पाहुनी फुगूं नको । तोल सांभाळ वेड्या घसरून पडशील सांभाळ ॥४॥
जन्मलास वेड्या उकिरड्यांत । घाणीमध्ये बैसलासी मजेत ॥
तण निपटती तुझ्या शेतांत । बांधली शिदोरी पुरेना तुला ॥१॥
काय तुझा डौल । काय तुझ्या गमजा ।
रेड्यासारखा माजून नाचतोस । मानहानी करुनी चुना ओततील ।
टीचभर कपडा तुझ्या अंगावर ठेवणार नाहीत ॥२॥

Vinayanand Charitable Home India 416 203

मोहामध्ये गुंतलास व्यर्थ जीवन । दगडाने ठेचतील तुझ्या जीवाला ॥

कल्ल सिध्दाचे चरण धर । ज्ञानी होऊन मुक्ति मिळवशील ॥३॥

४८

कां बरे माझा विसर, शिवशंकरा । पुरे पुरे आतां भवसागरा ॥६॥

सद्बुद्धि न देतां, क्षणिक सुखामध्ये । बुडून फारच क्लेश भोगत , ।

सुसंस्कृती नसलेल्या साधुसंग नसलेल्या संगतीत विकारी होऊन ।

नश्वर मोहांत , देव न जाणतां दुष्ट संगतीत । राहून, जरा मरण यांत खितपत पडून ।

घायाळ झालो शिवा ॥१॥

अरिषड् वर्गाना दूर न करतां संनमति न येतां । केवळ शब्द जंजाळांत पडून माशा प्रमाणे झालो ।

वैरी विषय सुख उपभोगात । नरक बध्द बंधनातून मुक्त करा ।

करुण कटाक्षाने रक्षण करा गौरीकांता ॥२॥

सत्य मार्गाने मिळणारे सुख सोडून । मिथ्या मार्गाने कुहक मनाने अन्यथा विषय पथ धरून

गजदंड धारण करून तत्व संधान सागर न जाणतां ।

दुःखांत खितपत पडलो । तीन मलांमध्ये जन्म घेतला ।

मला तुझा पुत्र मानून माझ्यावर कृपा करा । शिरगुर कल्ल सिध्देश्वरा ॥३॥

४९

जीवा, भ्रांत होऊं नको । घायाळ होशील । भव्य मुक्ति साम्राज्य सोडूं नको ॥६॥

सति सुत अनुज नश्वर । धन दौलत जमीन जुमला यांना न मानतां ।

सर्वांचा त्याग करून माझ्यासंगे या । नरक निवृत्ति होईल कसली कमतरता भासणार नाही ॥१॥

प्रथम मल मूत्रांत प्रवेश करणे टाळून । शाश्वत पद विवरून तुझे मरणांत्य करून ।

हा देह पुनःजन्म घेऊं नये । पुनः दुःख होऊं नये ।

पुनः अनुराग सहित कृपा दृष्टि करतील ॥२॥

मरिचिकेचे परिक्षण क्षणभंगुर ममकार सुख भाव । नको पुनः परमार्थानंद बिघडविणारी ॥३॥

साहसाने सहन करावे वंध्यारती प्रमाणें । भव साहसाने मरिचिके प्रमाणें दिसून ।

भव सुख सागर मुक्ति मार्गाचे कंटक । भव सविकारी त्यांतून सुटका नाही ॥४॥

विषम सुखाला नकार देऊन व्यर्थ । निजसुख कधीही नष्ट होत नाही ।

परमार्थ सत्य असा निर्धार कर । नीलकंठ कल्ल सिध्देश्वराचे ध्यान कर ॥५॥

५०

हेय गुणांचा आगर ही तनु मला नको । मायारहित शिवा, मजवरी करुणा करा ॥

न्याय असा सदगुण सागरानंदा, । उपायाने माझा मोह दूर करा ॥६॥

परहिंसा कर्म अवगुण अंधकार । यापासून फसवणूक ,कपट

निष्ठूर विषम भाव सदगुण मारी होऊन । सुख बिघडवितो ॥

विसर आगरांत कलह निधी वाटून । घोर कष्टांत राहून मदगज मिळून

निद्रा आलस्य मैथुनादि मध्ये रत होऊन । परतर गति पासून दूर झालो ॥१॥

व्यसनांचे स्थान झाला हा देह । निष्ठुरतेने आशेने दुसऱ्यांचा वैरी होऊन ।

निर्लज्ज होऊन निंदकाबरोबर बिघडलेली तनु ही । विषम काम्य, अशुचिलाच शुचि मानून

असत्यामध्ये सुख आहे या भ्रमाने हीनपणाने ।

Vinayanand Charitable Home India 416 203

हिंसा करुन फलापासून भव रूचीमध्ये फसलेली ही काया ॥२॥
ममकाराने अज्ञानी होऊन व्यर्थ । कुमन विषयांत मग्न होऊन ॥
भ्रम होऊन मनुज कुलाचा लाभ न होतां । पुनः जन्मणारी तनु ॥
सुमंत्र मूल शिवा, महादेवा, । कुमनाची आशा दूर करुन रक्षण कर वेगाने ।
कुमाया मोह तापाने पोळलो । विमुख न होतां करुणा कर कल्ल सिध्देशा ॥३॥

५१

सुंदर बालेच्या रूपाला न भुलतां । जड भाव रहित वैराग्य ॥४॥
केळीच्या खांबाप्रमाणें मांडी । बारीक कंबर । लालगुलाबी ओठ ।
अशी रमणी मधुरवाणी अशी देहयष्टि पाहून ॥१॥
किंचित दिसणारे कुच । सौंदर्य । नळिनाक्षी ।
नाजुक रसभरित कांतियुत । सुंदरी बालेचे यौवन व्यसनांत ।
सुंदर पाडले, सुंदर कांति, सुमधुर कंठ, सानुराग ।
गाल कोमल मृदु ओठ द्वय । सुमन रमणी चंद्रमुखा पाहून ।
मधुरभाव, तिरपी नजर । मंदहास्य भाव मधुर सुंदर वाणी
संज्ञेने प्रकट होणारे मनोभाव विपुल केशराशी ।
मनाच्या आशेने रममाण होऊन । निर्भयतेने ।
मनसोक्त तिच्या आकर्षणांत ओढले जात असतां ।
मन्मथ वैरी कल्लसिध्देश्वराचे स्मरण कर ॥५॥

५२

तुला कशाचे बळ आहे म्हणून तूं डौलाने मिरवितोस ? । तनुकुल सर्व तुझे आहे काय ?
संकटे थांबणार आहेत काय ? । विस्मरण व संकटे तुला येतात ।
साहसच नित्य जीवन कुल बंधु यांचा अनुराग खरा आहे काय ? ।
पावला पावलाला संकटे येतात । जनामध्ये जो अनुराग आहे तो खरा आहे काय ? ।
उच्च पद चेतनांकांक्षा हीच खरी गती काय ? मोक्षपद हीच खरी गती ।
दहा युगे गेली तरी काय ? । शून्यता भेद विनंती करुन जाईल काय ? ।
चित्रगुप्त निरर्गळपणे निवाडा करतो । पुर्व जन्मांतील कर्म ग्रह गती नाहीशी झाली काय ? ।
तुझा मोठेपणा जाऊन दारिद्र्यात खिंतपत पडणे सुटले काय ? ।
तुजवर यम दया दाविल काय ? । सतिसुत हितचिंतक तुझे होतील काय ?
गतिहीन धन कनक तुझ्या पाठोपाठ येईल काय ? ।
मायेने व्याप्त मतिने भरलेले वैभव खरे काय ? । गत जीवनाचे सुख आनंद पुढे आहे काय ?
अनवरत काळ तूं चिंतन राहशील काय ? । अनुभवाचा उपदेश तुझ्या मतीमध्ये ।
सुगुण मिळवून धर्माचरण करुन । अनुभूतिमध्ये कल्मेश्वराचे स्मरण कर ॥५॥

५३

झडकरी कृपा करी दयाघना । चरणांशी वंदितो वर दे आतां ॥४॥
सदा तुझे स्मरण घडावे । भावामध्ये भक्ति असावी ।
पावन मुक्तिची आस असावी । देव देवेशाचे नाम जप व्हावे ॥१॥
परम वेद जाणून घ्यावे । संतांचा सन्मार्ग धरावा ॥

Vinayanand Charitable Home India 416 203

गुरुपाद हीच गति । परतर सुखाची आशा व्हावी ॥२॥
सत्य मार्गांत चालावे ऐसे । नित्य निरती मध्ये असावे ।
परब्रह्माचा आनंद घ्यावा । नित्य सुखदाता कल्ल सिध्द जैसे ॥३॥

५४

मंद मतीला तत्व बोधांत सुख आहे काय ? ।
सुंदर मर्म न जाणणाऱ्या विषय तत्पर जनांना ॥४॥
आंधळा सौंदर्यवतीचे लावण्य पाहण्याची इच्छा करेल काय ?
बंधनात बध्दजन नंदनवन मिळविण्याची अपेक्षा करतील काय ?
कंदमुळावर उदरभरण करणारा योगी मिष्टान्नाची आशा करेल काय ?
इंदुधर नामामृत मंदमतीला रुचेल काय ? ॥५॥
कोकिलेचा सुश्राव्य कंठ कावळा श्रवण करेल काय ?
पक्व फळाची रुची पशु पाहील काय ? । घुबड अंधारात राहून प्रकाशाची इच्छा करेल काय ?
भोगी पुरुषाचा भाव योगी इच्छा करेल काय ? ॥६॥
धरेवरील कीटक काष्ट सोडून कदळीची आशा करेल काय ? ।
निरस मदांधाला शिवभक्ती होईल काय ?
धरेवरील विषयाधीन वृंद कल्मेश्वरा, ।
आनंदाने तुम्ही देत असलेल्या मोक्षाची आशा करतील काय ?

५५

सोडत नाही तुला दुःख कधी सुध्दा । पहा पूर्वीच्या महान जनांसी ॥४॥
दशरथ हरला कैकेयी वचनाला । मातेच्या वचनाला वनी राम गेला ।
गर्भवती सीता वनवासी झाली । नाथ रामाच्या अपवाद कारणाने ॥५॥
धरतीचा राजा हरिश्चंद्र । सर्वस्व गमावून दुःखी झाला ना ?
परम कृष्ण सखा पांडव । खेळांत हरून राज्य गमावले नाहीत काय ?
जर्गी या अनेक महामहिम । अनेक परीने दुःख अनुभवती ॥
जगांत मिरविणारा कल्ल सिध्दगुरु । अधीन झाले त्रिभुवन ॥३॥

५६

सुगुणी कधी आशा करतील काय जग भोगाची ?
सुगम उपदेश करणारे वेद सोडतील काय ? ॥४॥
माता पिता स्नेहित वृंद सोडून मनप्रिय ।
सति सुतादि बंधु सदानंद रूप सुमती सर्व । प्रत्यक्ष प्रमाण सहित ।
गति न देणाऱ्या श्रीमंत धनी जनांना ॥५॥
सीता, अहिल्या, तारा, द्रौपदी, तारामती । नाथ हरिश्चंद्र, धर्मराज, नळराज ॥
माता सावित्री विक्रम परमज्ञान दाता । कृष्णाचे अनेक वृंदांचे हीन चरित्र ।
नित्य प्रकाशरूप अग्निचे दाहकत्व न जाणतां । सत्य पतंगप्रमाणें सकल वस्तूंचा दोष ।
नित्यामध्ये ज्ञानी जनांनी विवेकाने दूर करून । सत्यामध्ये चित्त मिळते गुरु कल्मेश्वरा ॥३॥

५७

मंद जीवा, तूं शहाणा झाला नाहीस । तुला आतां ज्ञानी म्हणतील काय ?

Vinayanand Charitable Home India 416 203

अधिष्ठान स्वरूप । जड आपला देह हे जाणून । शुध्द निर्मल ब्रह्म रूप असून ।
सूतक रूप झाला आहेस ॥१॥

जागरणादिमध्ये दुसरे नाही । सुगम रीतीने जाणणारा तूं ।

जनन मरणात्मकामध्ये तूं दुःखी झालास ॥२॥

चेतन एक असे कल्मेश म्हणतां । चिन्मय असे सांगितले ।

श्रुति विरंतन सुखी । चैतन्य होऊनही मोही झालास ॥३॥

५८

अजुनही संसाराची आशा वेड्या । तुझ्या मनाची आशा कितीबरे सांगूं ? ॥४॥

असंख्य योनीमध्ये जन्म घेशी । कल्पनातीत कुच पान केलेस ॥

अगणित तुझे पिता । नाशवंत तुझी संपदा पसरली ॥१॥

संसारातील दुरंतांत । आत्म हंतकाचे गोड चेहरे । तुला आकर्षून घेतात ।

चित्रगुप्तांनी तुझे लिखित लिहिले ॥२॥

फारच अपरूप यमदूतांचा ताप । तुझे ऐकून न घेतां शिक्षा करतात ।

आयुधांचे कार्य होण्याआधी । यमपुरीने इच्छा केली कल्मेश कृपेची ॥३॥

५९

शमादि साधन सर्वोत्तम । कमनीय सुख संपदासाठी ॥४॥

सतत तुला कल्पवृक्ष मिळाला तरी त्याला बाजूला सारून

संकटांनाच निमंत्रण देतोस । गुरुला शरण जाऊन मोक्ष प्राप्तीची इच्छा न करतां ।

फिरणाऱ्या कालचक्रांत सांपडून तीर्थक्षेत्र धुंडाळतोस । परस्त्री मध्ये व्यामोह न धरतां

वेद आगमांचे श्रवण करीत । सद् वर्तन करीत, तुझे मन पावन होऊ दे ।

अक्षर विद्या फलभाव रहित होऊन । दक्षतेने जागरूक होऊन दैवी संपत्तीचे रक्षण करीत ।

सद्भावाने सद्गुण संपादन करून । मोक्षपद मिळविण्याची आशा धरून ।

नर जन्मांतच श्रेष्ठ हो । इंद्रिय संपुटांत विषयांमध्ये आसक्त न होता ।

शांत भावाने तप करून विरक्त भावनेने । एक होऊन संतोषाने रहा ।

संपूर्ण योग साधना करून ज्ञानामध्ये । कोणताही विकार न येतां ।

परमेश्वराच्या आनंदामध्ये समरस होऊन । स्थितप्रज्ञ होऊन रहा ।

६०

श्री गुरुवरा परिभवनाशा । योग विराजा । नमो नमो ॥

बंध हर देवा । भवसागरा । बांधिले तयासी । नमो नमो ॥

आज ना काल सतत सुखांत । मग्न देवा । नमो नमो ॥१॥

सहा गुण दुःख हरा । करुणा रूपा । नमो नमो ॥

शरणागतांसी । करुणेने रक्षणाऱ्या । परम पावना । नमो नमो ॥२॥

मिथ्याचा नाश केला । मतीच्या श्री मध्ये । सार्थक झाला जन्म । नमो नमो ॥३॥

नित्य सुखरूपा । गुरु कल्मेश्वरा । नित्य नमितो । नमो नमो ॥४॥

६१

निजज्ञानी अविकारी आपण । अजड भाव सत्यामधील ॥४॥

अनवरत शंबरामध्ये स्थित । शिला । अनुगति मध्ये मतामध्ये घनत्व संपादून ।

Vinayanand Charitable Home India 416 203

अन्यांपासून गति घेऊन । अनुदिन सलिल होईल कां ? ॥१॥
 अग्निदाहक केलियासी गति । व्यापक अग्निसखा तरुवर होईल कां ?
 अग्निष्ठोम होमांत आहे । अग्निफल स्वरूप सोडून मोती होईल कां ? ॥२॥
 कवळ मधुर कवळ होतो । अन्यथा ज्ञान गेल्याने । यम पाशी शांत कधी सांपडत नाहीत ।
 परम शिव कल्मेश्वरानंदात विरती असे ॥३॥

६२

इंद्रिय मी हा भाव दूर नाही झाला तर । संसार मी हा भाव जाणार नाही ॥
 करुणा करा कृपा करा देवा ॥६॥
 जन्माची लाज सोडून । मनदर्शेंत वाणी ऐकून ।
 मननादिमध्ये रोमांचित होऊन । मनाला झालेले सुख खोटे होणार नाही असे ।
 काम्य मनांत उदय होतांच मती मध्ये प्रगट होऊन । मनसिज (कामदेव) बाण मनांत घुसून ।
 मन रहित तुझ्या अनंत महिमा । मनन करून सर्व बंध नाहीसे करून माझे रक्षण कर ॥१॥
 विरह बाधात्मतेमध्ये संकुल दिले । पर सुख न दिसतां दुःख संस्कृति मिळाली ।
 प्रेमाने सुदतीत अनुरागाने असतां । परपुरुषाला आलिंगून पुंश्चली ।
 सारखे हृदयोन्मादाने तुझ्या परम । चरण कमल परवशतेने ।
 देह इंद्रिय माझे हा भाव नाहीसा झाला तर । संसाराचा व्यामोह सुटतो ॥
 हा व्यामोह सुटण्याची रीत मला । करुणा करा सांगा देवा ॥६॥
 जन्माची लाज दूर करून । मनोदर्शेंत विरक्तीचा उपदेश ऐकून ॥
 मन अनादि तत्वांत विलीन होऊन रोमांचित होऊन । मला झालेले सुख शाश्वत रहावे ।
 काम्य विषयांची आशा माझ्या मतीला होवो । कामदेवाचे कामबाण मला घायाळ करू नयेत ॥
 तनुरहित तुझ्या अनंत महिमा । सर्व आपदा दूर करून माझे रक्षण कर ॥१॥
 विरह बाधा आत्मतेमध्ये आर्तता केली । परसुख न होतां दुःख संस्कृती प्राप्त झाली ।
 अनुरागाने पुरुषाला कवटाळणाऱ्या पुंश्चली सम ॥ हृदयोन्मादाने तुझे परम चरण कमल
 परवश होण्यासारखे करून । सारहीन अंधार दूर करण्यासाठी
 परमात्मा भक्तिरस देऊन माझ्यावर करुणा करा ॥२॥
 कुजबुजणाऱ्या ओठांच्या । मुग्ध मुख कांती युत । सुंदर मृगनयना शोभायमान ।
 किंचित उभार दिसणारे उरोज । हृदयीं कवटाळून आनंद उपभोग घेण्यासारखे ।
 सुमंगले पती तुझे रूप सौंदर्य पाहून । प्रेमाने अंगांग बहरून यावे तसे ।
 आनंद बाष्प वाहावेत असे कर मुनिवरा ॥३॥
 ललनेच्या रहस्य लीलेमध्ये समरस होऊन । महदानंदात देहभान विसरून ।
 रति मोहांत शृंगार रसपान करून । रतिच्या बाहुपाशांत सुख अनुभवण्यासारखे ।
 महत स्वरूपा भूषण भसित । तुझ्या अंतरंगी वसणारे निर्मालिन्य सुखाच्या ।
 उन्मत्तते प्रमाणे मजवर कृपा करा । आनंदाने माझे रक्षण करा ।
 सुमन देवेश्वरा देवा ॥४॥
 भावुक नारीच्या मधुर अंगोपांगाना स्पर्श करतां । भावभरित सुगंध ।
 भावनेमध्ये सकल आनंद । भावभरित होऊन शोभतो कल्ल सिध्देश्वर ।
 अवयव रहित पाद पद्म शोभती । सुवर्णातून सुगंध पसरल्याप्रमाणे ।

Vinayanand Charitable Home India 416 203

सद्गतीचा मला बोध करा ॥५॥

६३

धन प्राप्तीच्या क्षणी । बाधा होते आतां अनंत परीने । अनवरत आशेच्या लोभाने ॥६॥
धनप्राप्तीच्या आधी शरीराला अनेक श्रम होतात । मानहानीचे भय असते । जनवंचनेचे भय ।
लोकांनी धन दिले नाही तर दुःख । धन खर्च झाले तर बुध्दिला दुःख ।
धन कमी झाले तर शेवटी । आपणांस सर्व प्रकारचे दुःख ।
रात्रंदिवस दुःख, धन लाभले नाही तर ॥१॥
धन अनेक फणीच्या सर्पाप्रमाणे, अग्नि, पिशाच, । भाऊबंद, चोर आदींचे भय ।
धन जमिनीत पुरले तर नाहीसे होते । अशी ही दुःख बाधा ।
मन विषयांत राहते । अनंत हीन खोटेपणा । रोज, रोज देतात ।
नानापरीचे दुःख सागर ॥२॥
मधामध्ये विष कालवल्याप्रमाणे अनेक चिंता । मनांत उद्भवतात । शोक उत्पन्न होतो ।
धन कांक्षा दूर करुन । शहाणा होऊन । कल्मेशाची कृपा होईपर्यंत सद्गुणांच्या संतोषांत ।
धन सुखांत रहावे ॥ अनर्थ लोभ सोड ॥३॥

६४

सुख जाऊन दुःख आले म्हणून घाबरूं नको ।
थोरा मोठ्या महिमावान पुरुषांनी दुःख भोगले ना वेड्या ॥६॥
सुदर्शन चक्राने दानवांचे शिर उडविणारा । काळोखांत देव भृगु पत्नी कडे गेले ।
प्रकाशमान चक्राने ऋषी पत्नीसमेत सुरपति ।
लक्ष्मीश भृगु शापाने भूलोकावर जन्माला आला ना ? ॥१॥
आंतड्याच्या नाद स्वराने शिवकृपा मिळवून । देवांची बरोबरी करणारा रागाने ।
सीता हरण करुन रामबाण । उर्रीं घुसून भ्रष्ट होऊन मरण पावला ना ? ॥२॥
अयोध्येचा राजा हरिश्चंद्र । सति सुत राज्य गमावून ।
डोंबाचा सेवक होऊन दुःखी झाला । पितृ वनांत ॥
त्याने सतत दुःख अनुभवले नाही काय ? ॥३॥
पृथ्वीतालावर श्रेष्ठ कृष्णभक्त पांडव । दुर्योधन शकुनीच्या तंत्रामध्ये द्युतांत हरून ।
राज्यभोग ऐश्वर्य गमावून । बारा वर्षे वनवास भोगले नाहीत काय ? ॥४॥
सुख धर्मी जनांना इतके कष्ट । तुझे दुःख त्या पुढे केवढे ?
ऐहिक सुखाची आशा न करतां । श्री कल्ल सिध्देश्वरांच्या अध्यात्म सुखांत
मग्न होईपर्यंत जीवा दुःखापासून तुझे सुटका नाही ॥५॥

६५

करण त्रयांचे दोष दूर करीत । परम पावन गुण देऊन कृपा करा ॥६॥
पर चंदनाच्या गंधाची आशा । परधन हरण करण्याची फसवणुक ।
घरतीवर दिसणारे हीन कर्म । मला चिकटूं नयेत अशी कृपा कर ॥१॥
असत्य वर्तन, पशुता, निष्ठुरता हे गुण । अष्टमदांनी होणारे अहित कर्म ।
पाशवी वृत्तिचा समूळ नाश कर ॥२॥
चिंता करणाऱ्या मनाचे विकार । सतत वंचना करणारे दुर्गुण ।

Vinayanand Charitable Home India 416 203

शांति तत्वाचे मूळ समजावीत संतोष दे कल्ल सिध्देश्वरा ॥३॥

६६

चित्त देऊन ऐक भाऊ तुला सांगतो । अंतरंगाचा अनुभव समजून घे ॥धृ॥

तुझी अशी ओळख नाही । मंद बुद्धी सोडून दे । सुंदर ज्ञान जाणून घे ।

इंदुधराचे परसुख मिळव ॥१॥

ज्ञान धारण कर भावामध्ये । मान राहतो जनांत । स्नान कर गुरुपादांत ।

ध्यानाने मिसळ संतसमागमांत ॥२॥

कृष्णाकांठी शिरगुर । किती सुंदर मिरवितो पहा । गुरु कल्ल सिध्दाचा अवतार ।

खरे जाणून पहा जरा ॥३॥

६७

पांखरांना शेत चारलेस । तुझी चाकरी खोटी मला समजले ॥धृ॥

शेजारच्या शेतांतील नारीवर तुझे प्रेम । पिकावर बसणाऱ्या पांखरांकडे तुझे ध्यान नाही ॥१॥

हे काम क्रोध मद कुबुद्धी । मायेने शेत चरुनी गेले ॥२॥

चिंता नांवाची छोटी चिमणी फार बेरकी । किती छान कणीस खाऊन टाकले आंत घुसून ॥३॥

बुद्धी भ्रष्ट होऊन तूं झालास खोकड माकड ।

झोपी गेलासी ज्ञान गोफण गमावून वेड्या सारखे ॥४॥

सत्याची गोफण असेल तर काळा कावळा घाबरतो । न विसरतां शोध घे झडकरी ॥५॥

येथे आहे श्री गुरु शिस्त ग्राम । तेथे चल नित्य नेमाने ॥६॥

यमधर्म आपोआप पळून जातो । ज्ञानी कल्ल सिध्दाचे वाक्य असे झाले ॥७॥

६८

भेद बुद्धीने ओढले म्हणून । उगाच कां सांगतोस ? ।

भेद बुद्धि सोडून लक्षण स्थितीत रहावे ॥धृ॥

पुर मोह नसल्याची साक्ष प्राण भय नाही । विरक्तीसाठी मन विरक्तीच साक्षी ।

परिपक्व अंतःकरणाला । इंद्रिय निग्रह साक्षी । ज्ञानी ओळखण्यासी व्रतादि निवृत्तीच साक्षी ॥१॥

अन्य दुष्कृत्ये । सहन करणे हीच क्षमा गुणाची साक्षी । कांहीही नसलेल्या भावनेने राहणे ।

समानतेची साक्षी । धन त्रयामध्ये निराशा । निर्मोह भावच साक्षी ॥

अनन्य आत्माकार भावच अध्यास नष्ट झाल्याचा साक्षी ॥२॥

परावलंबन नसणे । भोग रहिताची साक्षी । ज्ञानपथ धरण्याला अनृत (असत्य) नसणे साक्षी ॥

परम सद्गुणासी । करण विजयच साक्षी ।

सहा विकार नष्ट झाल्याची स्वरूप स्थिती साक्षी ॥३॥

स्तुति निंदा समान मानण्यास निरभिमानच साक्षी ।

मिथ्या तनुभाव दूर होण्या निजविरक्तीच साक्षी ।

मूर्ति पूजा तपयोग सोडण्या आत्मज्ञान साक्षी ।

स्थितप्रज्ञतेला 'सर्व तृण ' होऊन राहणेच साक्षी ॥४॥

भ्रष्ट होऊन असण्याला । जीवभाव असणे साक्षी ।

क्लिष्ट बाह्य आकांक्षा नष्ट होण्या तनु मिथ्या भाव साक्षी ।

श्रेष्ठ कल्मेशासी समरस होऊन मोक्षपती होणे साक्षी ।

Vinayanand Charitable Home India 416 203

सहा गुण नाहीसे होऊन सत्य न जाणल्या सारखे असणे साक्षी ॥५॥

६९

मोक्षाचे राज्य जिंकून । दक्ष कन्येचे स्वरूप विरागीवी महिमा सांगतो ॥१॥
निर्विकल्पानंद नांवाच्या राजधानीत । राहते मन उत्साहाने सारथी होऊन ॥
पर आशा रूपा आपल्या दारासमवेत । पुर नावाच्या शत्रूच्या देशाला सैन्य समूह पाठवून ॥१॥
सति शांति सैनिक चालले पुढे । सेवा रूपी चतुर्विध रथामध्ये ॥
सत्य गुण निकर रूपी घोड्यांनी । वैराग्याच्या मदगजासमवेत चालले ॥२॥
करुणेच्या केसाने मोह रोषादींना मारून । परज्ञान खड्गाने मद गजाला भोसकून ।
केवळ भ्रमांना सत्यत्व रोषाने नष्ट करून । परमाधीन मनरूपी बाणाने सायास मारून ॥३॥
कोणी नसलेले सह भद्र तट भेदून । विस्मरणाच्या समूळ राज्याचा नाश करून ।
परमात्म्याच्या घनस्थिती राज्याला जिंकून ।
विरती आनंदाला या जगांत समान काय आहे ? ॥४॥
निर्वेश शिव कल्मेश्वर घनहस्ताने । गर्व ज्ञान ज्ञानाने चेंडू खेळत
सर्वोत्कृष्टानंद सागरांत पोहतो विरागी ॥५॥

७०

लीला लोल जगदीशा । लाली लाली शिवलिंगा ।
लीला भव मूल नाशा । लयिप ज्ञानप्रदीपा ॥१॥
अंबिनी तंबिनी कांता । नाद बिंदु कलातीता । अंब जगदंबे देवा । सिध्द बुध्द मुक्त रूपा ।
गौरीकांत परमेश्वरा । ज्ञान शक्ति सर्वेशा । पारमार्थ सुख दाता ज्ञानाज्ञान स्वरूपा ।
महामुनी, भक्तरूपा । संगम रूप महेशा । महा सद्गुण करुणाकरा । मंगल कल्मेश्वरा ॥

७१

नित्य निजानंद स्वरूपा महादेवा । सत्य ज्ञान अविरळ आत्म स्वरूपा । महादेवा ॥१॥
परम भक्त वृषवार अनुकुला । महादेवा । परम कलंक महिमा रूपा । महादेवा ।
परम ब्रह्मांड व्यापका । महादेवा । परमेष्ठी स्वरूपानंद सागरा । महादेवा ।
यतीवर ज्ञान कटाक्ष भरिता । महादेवा । माता पित्या शिवाय जन्मलेल्या । महादेवा ।
मतीला मंगल दाता । महादेवा । सति सुत मोह रहिता । महादेवा ।
सर्वही मनुभोजासी तृणसम दावियले । महादेवा ।
सर्व भक्त हृदयी करुणेने व्यक्त होणारा । महादेवा ।
सर्व दुःख मर्दन स्वरूप शिवा । महादेवा । सर्वामध्ये गुरु कल्मेश एकटा । महादेवा ॥

७२

सुख होणारे लिखित लिही । पुरे कर अज्ञान । ज्ञान जाण ॥१॥
प्रथम जन्माला आला कोतून ? । हे सांग तूं सोड हुंबपणा ॥१॥
व्यर्थ बडबड करी श्वान । खरोखर खरे सुख कोणते ? ॥२॥
देहांत आहेत किती नाद ? । मोह सोडून जाण तूं एकेका ॥३॥
नाद बिंदु कला समजून घे । साधना करुनी जाण श्रेष्ठ कोणते ? ॥४॥
दहा अकरा वेशीचे दरवाजे झाले पहा । बारा ज्योती तूं मोजून पहा ॥५॥
सांगावे गुरुला स्मरुनी ब्रह्म ज्योतीला । मेळ झाल्याशिवाय लावूं नको गुंतावळा ॥६॥

Vinayanand Charitable Home India 416 203

शिस्त जागा शिरगुरांत अति पहा आमच्या ।

सुस्त न होतां कल्लसिध्दाचे पाय धरतां सुख तुम्हाला ॥७॥

७३

दया करुन ऐका ज्ञान देहामध्यें । भाव तीनांचे झाले एक कलह ॥६॥

देहामध्यें अहंकार संचरुन चरत होते । देहामध्यें ॐकार येऊन त्याचे प्राण गिळले ।

भावामध्यें अहंकार दैत्याचा दरबार चालला । मोह सांडून पंचाक्षरीने त्यावर फिर्याद केली ॥११॥

नरु द्वार शहरांत पट्टाभिषेक केला । तीन रोगांना बळी पडून वेडे झाले ।

हुंब होऊन आत्म दूर करुन आपण राजा व्हायचा बेत ।

खांबावर चढून पाहिले सिंहासन दिसत होते ॥२॥

सहा जणां भावंडाना गिळीले पहा । तीन जण मुनीश्वरांना भारी होते ।

तीन पायांचे मंच घालून उन्मनी झाले । भारी विचारांत कल्लसिध्दामध्यें लपले पहा ॥३॥

७४

मनाला आवर । अनुकूल समजून । गर्वाची खाण चढू नको । तुझे भले नाही होणार ॥६॥

भोपळा नसतां नदी कशी ओलांडतोस ? । माकड होतोस हात थकून मूर्ख होतोस ।

गिळेल तुला तेथे मोठा डोह आहे । समजले तर तिथे काय आहे ? ॥११॥

सूतक न जाणतां आले तर काय झाले वेड्या ? । कां आलास वेड्या विधवेच्या लग्नाला ।

घातकपणा झाला गर्वरूपी मेळा । पातक्यांचा संग केल्यास जात नाही फोलपणा ॥२॥

सत्य न जाणतां वाद घालसी आमच्या संगे । सुजन संग करुनही वासना गेली नाही ।

जड मति सोडून कल्ल सिध्दाचे पाय धर । खरे सुख तुला लाभेल त्यांच्या संगतीत ॥३॥

७५

परम देवेशा कोवळ्या जटाधारी । कपाली विषकंठा ।

तरुणचंद्र यवनिका रहित । गोल गगनांग अणति जल

वरिष्ठ सुखदाता । जगपालक चंड कोंदडा ॥६॥

मनास येईल त्याची इच्छा करते । भीती न बाळगतां फिरत राहते ।

मन घोड्याप्रमाणें खिंकाळते । दिवसभर जाळे विणते ।

निष्ठुरपणें बिघाड करते । दीन दलित सर्वांवर दया कर ॥१॥

अविचारी रात्रंदिवस पर हिंसा करते मन । हीन कर्मजाळांत फसते ।

चिन्मय शिवाचे स्मरण न करतां । घन सुख विसरले ।

मनसिज (कामदेवा) च्या पीडेने आनंदित झाले । फोल विषयाच्या आशेने देवा ।

निगमागमांपासून तमंध । कर्मबंध वृत्तींमध्यें उतरून

कितीही प्रयत्न केला तरी सुटका होईल कां ? शेवटी सुख लाभेल कां ?

गगनमणी सूर्याला सोडून अंधाराचा आश्रय केला ॥३॥

विलासी जीवन सोडून शिवाला शरण जा ।

ज्ञानरूपी डोळ्याने मुरारी प्रमाणें मनांतील राक्षसाला मारुन टाक ।

शाश्वत भक्त ध्रुव प्रल्हाद मार्कंडेय भक्तश्रेष्ठ । निजानंदामध्यें

भववैरी तूं माझे रक्षण कर । सत्य ज्ञान दे भवरिपु, अभय देऊन रक्षण कर

शिव कल्मेशा नर जन्मामध्यें । सत्याचे भय दाखवून रक्षण करा ॥४॥

Vinayanand Charitable Home India 416 203

७६

कां बरे धन लोभी होतोस वेड्या । पुरे सोड तुला त्यापासून फळ काय ? ॥४॥
 सार सुगुण मतीमध्ये न राहतां धन लोभाने । परक्यांचे सहकार्य नसलेले प्रायश्चित्ताला कारणीभूत
 धरतीवरील सर्व निंदा वाहून । अवगुणी होऊन । अंतकाच्या आगीमध्ये पडशील ॥१॥
 आत्मस्वरूप तुझे नव्हे ते परात्पर । बंधु बांधवच अग्नी फसवणूक यांमध्ये तू बिघडलास ।
 धर्मरस ही संपत्ती धारण कर । मनातून धनलोभ काढून टाक । वंध्या रती प्रमाणे भोग निरर्थक ।
 शास्त्र अध्ययन करून आत्मज्ञान मिळव । लोभ हव्यास यांचा सहवास हे ।
 सर्व कुत्र्याच्या दुधाप्रमाणे । भल्या कामासाठी घनाचा विनियोग कर ।
 मला पुरल्यावर मनाला सोन्याचे दागिने लेववतात काय ? ।
 प्राण गेल्यावर पुण्य पाप हेच फल माझ्याबरोबर येतात ।
 जग हे स्वप्न संपत्तीचे भूत तुला पछाडेल । भौतिक संपत्ती हे मृगजळ ।
 ते सर्व सोडून कल्मेश्वराला शरण जा ॥

७७

चितेची महिमा किती बरे वर्णू ? जीवा, । चिंता सतत जीवनांत्यापर्यंत तुला ।
 अंत नाही चितेचे । वेड्या । चिरंतन सुख मिळेपर्यंत चिंता ॥४॥
 सुत (पुत्र) मोह प्रथम गर्भ चिंता । प्रसूति वायू आघात चिंता ।
 आदित्यादि ग्रहांची चिंता । आणखी अनेक अवचित येणाऱ्या चिंता ॥१॥
 सुकुमार अवगुण यौवन चिंता । क्रूर मनसिज (काम) पुष्प बाणांची चिंता ।
 विवाह सुरळितपणे पार पडण्याची चिंता । सुखी जीवनाचे चारित्र्य सांगण्याची चिंता ॥२॥
 कर्मानुगुणाने नाश पावण्याची चिंता । धर्मांमध्ये मुलाबाळांची भावजांची चिंता ।
 कर्माचा शेवट न होतां संसार व्यसन स्थान । मर्माने कालारी कल्मेशाची चिंता निश्चिंता ॥३॥

७८

बोले तैसे चाल ताई शिणू नको। शेवटी तुला मिळेल कैलास ॥४॥
 फोल संसार हा । कडेपर्यंत नाही पोहोचणार ।
 दिसल्या वस्तूवर मोह नको । मूळ संतोषावर लक्ष ठेव ॥१॥
 गुरुवचनावर विश्वास ठेव । गुरु पर्यंत पोहचव आदि राजहंस ॥२॥
 श्रेष्ठ जागा शिरगुरमध्ये । भ्रष्ट बुद्धि सोडून दे ।
 निष्ठेने कल्मेशाचे स्मरण कर । माया विसर ॥३॥

७९

ये ताई तुला एक गोष्ट सांगतो । ये ताई माया संसार तरायला ॥४॥
 हिरवी साडी नेसून, कुंकू लावून । हिरवा चुडा लेवून मानाने ये ॥१॥
 पतिव्रता भक्तीने वागावे जगतांत । माता पित्यांना कीर्ती आणायला ॥२॥
 शिव हा शब्द सांगतो विसरू नको । शिव कल्मेशा भेटून मुक्ति मिळवायला ॥३॥

८०

घ्या गोंदून कपाळावर । घ्या गोंदून ओक्या बोक्या कपाळावर ॥४॥
 गोंदल्याशिवाय राहू नको मुली । गोंदून घे गव्हाएवढे ॥१॥
 फार दिवसांनी वयात आलीस । तुझ्या कपाळावर जखम होऊन तू दमलीस ।

Vinayanand Charitable Home India 416 203

जोडीदार तुला पाहून नाक मुरडती । रानटी बुद्धि यांची चमडी यमराज सोलेल ।
सौभाग्य असे तो तुला हवे मुली । शुभकार्याला पतिव्रता भक्तिला ।
पाहिलेली गोष्ट ही नव्हे फुकाची अति लोक प्रसिध्द ।
हटवाद सोड । उगी गोंदून घे वेडी । सृष्टीमध्ये शिरगुर अतिवाद घालूं नको ।
निष्ठेने भेद न करतां धर गुरु चरणा । देव कल्मेशाच्या चरणीं भाळ लाव ।
भाव बदलून सुख होईल खात्रीने ॥

८१

ऊठ ताई उजाडले दळण दळूया । ऊठ ताई दळण दळूया ॥ धृ॥
तनुरुपी जात्यावरील धूळ झाड । मन सांभाळ ॥
काम क्रोध धान्य भरून आण । ये दळण दळूया ॥
फिरते जाते ज्ञानरुपी खुंटी धरून । फिरते ताई गुरुची महिमा गा ॥
चाळण घाल ज्ञानरुपी चाळणीने । चाळण घाल चोथा फेकून दे ।
भक्तिने कर मुक्तिचा स्वयंपाक । निजानंद अनुभव ॥
चल शिरगुर कल्मेशाकडे । चल गुरुचे पाय धर ॥६॥

८२

पापकूपी पतित होऊनी यम पाशांत तळमळलो । पापरहित पावन कर जगभरित ॥६॥
तूंच पिता, तूंच माता, तूंच बंधु, तूंच सगा । बालक मी । तुझे चरण कवटाळतो ॥
नरक बध्दाला टाकू नको । मला नको भ्रांती । संत वृंद मज अधिक म्हणुनी करुणा कर ।
कारण पुरुषा, करुणा कटाक्ष । शरणागत रक्षक । विनवितो अहंकार भवताप परिहरा ।
अल्प नर मी घायाळ झालो । सुखदात शिवा रक्षी मला ।
अल्प समयांत घन सुख मला द्या ॥४॥
हे मन चित्त शुध्द करुनी ज्ञान मला द्यावे । कामना दूर करुनी सत्य कर्म दाखवा ॥५॥
प्रेमाने भक्तांना आलंगिले तूं । चोख ज्ञान देत अवतरलास । सृष्टिमध्यें शिरगुर स्वामी ।
श्रेष्ठ कल्लसिध्देशा करुणा कटाक्षाने कृपा कर ॥७॥

८३

कसले पाप लागले या जन्माला । मुक्ति द्वार बंद झाले ॥६॥
संगती दोषाने भ्रमिष्ट झालो । वेडा होऊन महाघातक योनींत जन्म घेतला ।
मारुनी मज पंचतत्वाला नेले ॥१॥
बध्द आकार घातला घार्णीत नवमास । आपसुक टाकले कायापट्टणांत कोपाने ।
घाबरून गेलो वायुतापाने स्मरण केले ॥२॥
वायू आघात झाला । त्रिगुणांच्या आर्शेंत गुंतला ।
सहा चोरांच्या सलग्नीने नारी ढंग व्यसनी बुडालो ।
पाप कूप अधिक होऊन पंच षडाक्षरी मंत्र विसरलो ॥३॥
यमदूतांनी मुसक्या बांधून नरकांत लोटले ।
बंधु बांधव सगळे मागे राहिले । देशभर डंका झाला ।
आठ दिशांना घंटा वाजवून सांगितले ॥४॥
श्रेष्ठ स्थान शिरगुर ग्राम कृष्णातीरी वसले ।

Vinayanand Charitable Home India 416 203

कल्ल सिध्देश्वर देई मुक्ति सुख तेथे ।

मागे पुढे न पाहतां त्यांचे पाय धरूनी मुक्ति मिळव ॥५॥

८४

कायापुर बाजारांत हरविला माझा चंद्रहार ।

व्याकुळ होऊन दिसेल त्याचे पाय धरणें नशिबी आले ॥६॥

निज ज्ञानचंद्र मावळला । अज्ञान अंधार पसरला ।

सन्मार्ग सोडून दूर झाले माहेर । काम रूपी चोर आला ।

रज, तम गुणांना विध्द केले । अहंकार चोराने मला फेकले ।

माझे मला समजेना ॥९॥

काम क्रोध रूपी चोरांनी मला लुटले । मला ओढून नेले यमपुराला ।

एक लक्ष चौ-याऐंशी योनी मध्यें मी बारीक झालो ।

कनक कामिनी जमीन मला दाखविले ॥२॥

आशा दाखवून ममकाराने मला चोर बनविले ।

विरुन गेले आत्मारूपी नगर स्वयंपूर्ण । विस्मरणाच्या मांगाने मला घायाळ केले ।

माझे माहेर मला दूर झाले । दुर्जनांच्या संगतीने बिघडलो ॥३॥

मदोन्मत हत्ती वनांत नासाडी करतो । वाट चुकून मला शून्यतेने मारले ।

मत्सररूपी राजा कर्माचा रानडुक्कर मी पाहिला ॥४॥

वाटेमध्ये पांच भुतांना घाबरून मी मृतप्राय झाले । राजमार्ग सोडून आडवाटेने मला नेले ।

कोणाला सांगू माझे दुःख । पिता माझा कोप केला । विसरले मी शांती मातेला ॥५॥

माझा पिता फार प्रेमळ । धांवून आला परम ज्योति । पार करूनी मज पारमार्थ सद्गती दाविली ।

एकदां तरी पहा । दूर नाही शिरगुर ।

आमच्या पुण्य बलाने कल्ल सिध्दामध्यें सद्गती लाभेल ॥६॥

८५

सुंदरीची आशा नको । वेड्या । मी पुकारून सांगतो श्रोत्रादीं पासून सुखाची आशा नको ।

स्त्रीवर मोहित झालास की दुःख होते । खोट्या रूपावर मोहित होऊन । पुत्राप्रमाणें प्रेम करून ।

संग केला असतां उन्मादी बीज होते । आनंदात असल्याप्रमाणे भास होतो ।

त्या मोहांत मग्न होऊन । मौन रति सुख देऊन । निमिषार्धात उन्मादी पुरुषाप्रमाणें ।

जगांत शृंगारामुळें अंग कारण । ममतेची माता होऊन रक्षण करून ।

पुढे सुंदरी होऊन बालिका होऊन । तापसाला अंधाराप्रमाणें मोह घालून ।

मिलनाने त्रिमलांत टाकणें ॥३॥

सति चंद्रमुखी होऊन सुंदर दिसते । पुढे अनुराग अधरांचित होऊन शोभते ।

मोहामुळे राक्षसी होऊन घनत्व बिघडवून । क्षणांत सतिरति होऊन नरक कृपांत पाठवते ॥४॥

सुंदर वेष धारण करून विषभ्रांत नटाप्रमाणें । खांबा प्रमाणें विस्फारित रूप होऊन

धीर वीर मेधावी पुरुषाला रूपाने मोहित करून । कल्मेश्वरानंद बिघडविते ।

८६

केवळ वैराग्याने मुक्ति मिळत नाही । या जगांत मनाची आशा करणाऱ्याला ॥६॥

प्रसूति मध्यें होणाऱ्या वेदना पाहून । विरक्ती प्रकट होऊन दुःख नाहीसे झाल्यावर ।

Vinayanand Charitable Home India 416 203

पुनः आसक्ती होणे हेच प्रसूति वैराग्य ॥१॥

हरिश्चंद्र नळ आदि राजा महाराजांची हानी कथा ऐकून । जगांतील भोग तृणवत मानून ।

प्रपंचाचा बंध नको म्हणणे । पुराण वैराग्य ॥२॥

शव संस्कार करताना विरक्ती उत्पन्न होऊन । आपण आतां भोगांत रममाण होणार नाही ।

असा सुविचार उत्पन्न होणे । स्मशान वैराग्य कल्मेश्वरा ॥३॥

८७

दुःख प्राप्त झाल्याने वैराग्य अनेक प्रकारचे येतात ।

प्रतिबिंब जशी मूळ वस्तु नाही त्याप्रमाणे त्यांना मुक्ति कशी लाभेल ? ॥४॥

दारिद्र्यमय ऋण यांनी आपली । व्यसनामुळे भावनेमध्ये विरक्ति ।

भव्य संसार विषय प्राप्त झाले असतांही ।

आलेली सुखे नाकारून देवाकडे ध्यान देणे हीच विरक्ति ॥५॥

बली, नळ, राम, अर्जुन, कृष्णादि बलाढ्य लोकांना हानी झालेल्या कथा ।

ऐकून गति बोध घेऊन पंचभूत विषय भोग तृण । हे ज्ञान होणे हे वैराग्य ॥६॥

मृत शव दर्शनाने बुध्दी भ्रम होऊन । बाधात्मतेमध्ये या जगी मलमूत्रांचे शरीर मिथ्या मानणे ।

कोणत्याही वैराग्याने तद्बुद्धि न बिघडतां । कल्मेश्वराचे ठायी असणे खरी विरक्ती ॥७॥

८८

जीवा, तुझ्या अंगी दुरितांना दूर करण्याची कसली शक्ति आहे ?

माझ्यामुळेच तुला ही शक्ति आली ना ? ॥

काल धर्माचा पुर काल दूत उतरतील । काल धर्म हे काल दूताचे भाऊबंध ।

काळाचा चित्रगुप्तच वेड्यासारखा असेल तर । काल गती फिरल्याविना राहणार नाही ॥९॥

भूमंडलाचे नियम हा अग्नि तुला सोडत नाही । संकटे दूर होत नाहीत ।

देहाला वृध्दाप्य चिकटणार नाही काय । आयुष्य खरे आहे काय ?

चिंता तुला सोडेल काय ? । विषयाभिलाषा हा खोल डोह ।

कर्म भोग मनविकार दुःखदायक । कल्मेश्वराला शरण जा सर्व संकटे दूर होतील ।

८९

दाढ दुखी साहवेना आई मी । चुका केल्याने ताप झाला ॥४॥

रात्रंदिवस तळमळते दाढ दुखीला शिवा ।

मरण यावे आणि शिवपादांत विलीन व्हावे । माया भेदावी ।

धरेवरील काम क्रोध किडे चावून देती कर्मजाल ।

हा किडा मारण्यासाठी काडी टोचून मी दमले ॥५॥

गण्य पुरुष आपणच आला वाट चुकून । मला बोलावून प्रेमाने रस दिला ।

जखम भरली, किडा मेला, मन शांत झाले ।

डोळ्यांतील कळा थांबल्या, मी मंचावर झोपले ॥६॥

सृष्टीमध्ये गुरु ग्रामाला । लौकर गेले । श्रेष्ठ सांब सद्गुरु कल्मेश्वराचे पाय धरिले ।

कष्ट नाहीसे झाले सुख झाले मनाला । पाळण्यांत मी सुखाने झोपले ॥७॥

९०

अशी बाग कर । दे खरे सुख ॥४॥

Vinayanand Charitable Home India 416 203

अंतरंगांत विहीर खणून अज्ञानाचा दगड फोडायला
ब्रह्मज्ञानाचा सुरुंग लावावा । स्वतः सुज्ञान रूपी पाणी काढावे ॥१॥
खऱ्या मनाने दृढ बांधून । चांगला खांब रोवून ।
नासिकाग्राचे चाक लावून । देहाची कांब घालून सोहम् मोट चालवा ॥२॥
शम दम बैलांची जोडी निजगुण (मिणी) कर्म दूर कर ।
विमल अकार रूपी लंकेर घेऊन झींकार रूपी निगम । चिरकां व शब्द करून ॥३॥
गुरु मंत्राने स्थूल सूक्ष्म वाफ्यात बीज पेरून ।
हर्ष रूपी भात पिकवून हीन गुणाची पांखरे हांकून ।
श्रेष्ठ भक्तिरूपी धान्य मोजण्याची ज्ञान बुट्टी ॥४॥
स्थितिमध्ये श्री गुरुचे स्थान । तेथे असते ध्यान ।
भ्रष्ट न होतां मुक्ति मिळव कल्मेशाच्या पादामध्ये । श्रेष्ठ गुण मिळवून सुखी हो ॥५॥
९१

दिवा लावून शोधू नये काय ? । मंद मानवा,भाव पूरित होऊन ॥ धृ ॥
दिवा नसल्यामुळे काळोखांत दमलास । भान नसून शोधल्यामुळे बिघडवून घेतलास ॥अनुधृ॥
धन मन तनु यांना बंधन मानतां । धन रूपाचे रत्न गमाविले तू ॥
पंच महाभूतांनी तूला झपाटले । विधिले तुला पंचविषयांच्या पुष्प बाणांनी ॥२॥
मनरूपी सर्पाने मायारूपी गरळ ओकले । तुला पायांना गुरफटून चावा घेतला ॥३॥
व्यर्थ विस्मरणांत वेळ घालविलास । अज्ञानाच्या अंधारांत लपून तूं दुःखी झालास ॥४॥
भावरूपी चिमणी करून गुरुभक्तीने । काम दूर करून ज्ञानाचे तेल घाल ॥५॥
ज्ञानाची काडी पेटवून स्वरूप ज्ञानाचे । निरभ्र प्रकाश पसरवून तूं मुक्त हो ॥६॥
श्री गुरु ग्रामाला भक्तीने चल । वाकून नमस्कार कर कल्लसिध्देश्वर चरणीं ॥७॥
९२

नवऱ्याचे सुख अनुभव घे । फुका शिणू नको ॥धृ॥
तनु मन धन अर्पण करून भावपूर्ण रितीने एक होऊन ।
घनतर सहापद सोडून ॥१॥
विस्मरण टाकून ज्ञानाने गर्व सोडून । बाह्य पंच विषयादी विसरून ॥२॥
परम परतर निज सुखानंद समजला नाही । जन्मदात्या मातापित्यांनी बाहेर घातले ॥३॥
हरवलेले सांपडेल काय चोराला सांपडलेले धन ।
विचार करून पहा,त्रिकूट फिरून यम येणार नाही ॥४॥
तुझी भूत बाधा सोडवि पुरुष असे सांगे । तीर्थ पाजून निर्गुण रूपाने ॥५॥
पंचाक्षरी मंगळसूत्र घट्ट बांधून घे । संकोच न करता सौभाग्य मिळव ॥६॥
धरतीवरी अधिक श्री गुरुग्राम पहा । कल्ल सिध्दासी मिळून पतिव्रता हो ॥७॥
९३

श्री गुरुचे तुझ्याशी लग्न होऊन बंधमुक्त झाले । जनन मरण सायास विरले ॥ धृ ॥
माया मोह भावांतून नष्ट झाला । कायाधीशा, मनांत स्मरण करतां ॥
दया सागरा मिथ्या देह सांडून । पयोराशी रूप ब्रह्मानंद पान करून ॥१॥
र्हीकार स्वरूपा निजसुख दाता निर्मळा । सौकाराने भुवन पालन करणाऱ्या ॥

Vinayanand Charitable Home India 416 203

श्रीकाराने युक्त होऊन दिसणारे जग सर्व ।

ॐकार मंगळसूत्र बांधून कुंकुम लावून मला तारले ॥२॥

भ्रष्टपणा सर्व दूर करून निर्मल झालो । कष्ट सगळे ज्ञानाने जय मिळवीत पार झालो ॥

अष्ट वर्णाचा शालू नेसून तुला भेटले । शिष्ट पाला श्री गुरु कल्मेश्वर महामहिमा ॥३॥

९४

बाहेरख्यालीपणा शिकले मी हा उद्योग केला ।

बाहेरख्यालीपणा शिकले साधुसंगामध्ये रात्रंदिन ॥६॥

पडक्या भिंतीत झोपून सकाळी जाते । नदीनाले दऱ्याखोरी हिंडून आले ॥

मुग्ध बाला मी रूपाने सुंदरी । खेड्यांत येऊन चांगली म्हणवून घेतले ॥१॥

तीन महिन्यात छत्तीस मित्र माझे । तीनशेहे साठ आधीचे सखे माझे ॥

आणखी एकावरी मन माझे जडले । पार होऊन आले । अलभ्य सुख लाभले मला ॥२॥

९५

आरती करा तीन विषय दूर करूनी । सहावरी जय मिळविण्या करुणाकराला ॥६॥

दिसणारे दृश्य नीरस म्हणुनी । सांगूनी निजसुख सांगितले ।

वाट चुकलेल्यांना वाट दाखवित । मूर्ती झालेल्या गुरुवराला ॥१॥

परम भावाने । करुणा दाखवीत । धरणी पालक मुनिवराला ॥२॥

सरसपणे वेद । उपदेश करीत । कायेचे विस्मरण दूर करणाऱ्या गुरुवराला ॥३॥

शिरगुर नगरांत । शोभे तो शांत । ज्ञानरूप गुरुवराला । सर्व तारक ।

स्मरण करीत करा । परतर कल्मेश यतीला ॥४॥

९६

परम परतर निजसुख । ज्ञानाला सुखाचा मार्ग दावितो ॥६॥

धरतीवर श्रेष्ठ मंत्र उपासना देवतांची । वर सदाशिव मंत्राने निज भावांत ॥

अंतरंगांत स्मरण केल्याने घनपद । मिळविण्यास श्रेष्ठ मंत्रयोग सांगतो ॥१॥

जगाचे विषयभोग व मनाची हीन आशा । सुगम पथाने नाश करीत परम सौख्यामध्ये ॥

युक्तीने समजावून विरक्ती निजपद रूपी मोक्ष ।

लाभतो म्हणून करुणा करून लय योग सांगतो ॥२॥

बलिष्ठ प्राणवायू नासिका (नाकपुडीतून) । पवित्र भावनेने कुंभक केल्याने (रोखल्याने) ।

कपाळी विमल परंज्योती दर्शन होण्यास हठयोग सांगतो ॥३॥

जगाच्या आंत बाहेर सूर्य किरण । पसरविण्याची रित सांगतो आतांच ॥

सुगम रितीने अत्यंत श्रेष्ठ मोक्ष पर्दी रहावे म्हणून । परीपरीने राजयोग सांगतो ॥४॥

परम कांतीने प्रकाशमान नवचक्र । सरस भावाने त्यांत मन स्थिर करून ॥

शरण पालक स्वामी श्री कल्मेश्वर गुरुवरा । वरिष्ठ शिवलिगाचे ज्ञान शिवयोग होय ॥५॥

९७

आपल्या हृदयांतच पुण्यक्षेत्र असतांना । बाहेर तीर्थक्षेत्र शोधत जाणे योग्य आहे काय? ॥६॥

माझे चंचल मन । सर्पभूषणा (शिव) मध्ये रात्रंदिन ।

स्मरण करतां इडा पिंगळा ब्रह्मनाडी । जागृत करणे हेच त्रिकूट क्षेत्र ॥१॥

परम शिर कर्ण हस्त । वरिष्ठ भ्रूमध्य कंठ । हरिचे पुण्यक्षेत्र मानून

Vinayanand Charitable Home India 416 203

शिवाचे अस्तित्व तेथे आहे हे जाणून उपासना करावी ॥२॥

अंतरंगांत तीर्थक्षेत्र आहे त्याच्या दर्शनाने त्रिमल घालविणे हाच मोक्ष।

संतत कल्मेश अह नाद बिंदू कला अतीत लिंग समूह हे ज्ञान होतां ॥३॥

९८

देह सुखाची आशा सोडून पर सुख रूप । लिंगाचे अखंड तेज मला देऊं नये काय? ॥४॥

हीन वृत्ति दूर करून प्रकाशमान । हृत्कमलांत मला लिंग दर्शन घडूं नये काय? ॥११॥

त्रिकूट संगम आकाशाचे । निकट प्राणलिंगाला जाणूं नये काय? ॥२॥

सुषुम्ना नाडी कुहरामध्ये कल्मेश्वरा । विषय समेत भावलिंगाला जाणूं नये काय? ॥३॥

९९

पाहिले मी एक क्षेत्र संगमेश्वराचे । पाहून यात्रा केली निजसुख मंटपामध्ये ॥४॥

उन्मनी स्थान मुद्रेने जाणून । परमोन्नत दशविध नाद ऐकून भद्र केले ॥११॥

मोती माणिक भांडार उत्तर मध्ये पाहिले । रत्नांचे तेज पाहिले ॥२॥

धरणीवर शिरगुराधीश कल्मेश्वर पावन । वरिष्ठ पाद पंकजांत समरस होऊन सुखी झालो ॥३॥

१००

हे बंधुश्रेष्ठा युग पत्र मला दिसते । सुगम शांभवी कुहरामध्ये एकाग्र दृष्टींत ॥४॥

ममत्व रहित देहामध्ये त्रिकरण शुध्दीकरून । निर्मलाने बाह्यविषय सांडून ॥

मन दृष्टि प्राणवायूमध्ये सांठवून । निर्मळ नासाग्र दृष्टि ठेवून परबंधु दिसले ॥११॥

प्रकाशमान तारकांच्या सौंदर्याप्रमाणें । मंडन रूपामध्ये

प्रकाशमान विद्युल्लते प्रमाणें भावरूपाने एक होत । स्वच्छ प्रकाशांत कोटी सूर्याच्या तेजाने ॥२॥

देहामध्ये प्राणलिंग रूपी ज्योती । प्रकाशमान होऊन बाहेर पडल्यावर ।

गुरू कल्मेश्वर मुनि परंज्योती होऊन । प्रकाशमान झाला आहे परिपूर्णतेने ॥३॥

१०१

परम भाव लिंग ज्ञान सत्य जाणून । प्रेमाने पूजा करीत अनुभव घेतो योगी ॥४॥

तळहाताचे पीठ अष्टदिशा गोमुख । पवन परिपूर्ण आकाश गोलक ॥

सुविचाराने सर्वपूर्ण लिंग जाणणारा । भवरिपू होऊन पूजा करतो योगी ॥११॥

गुप्तभावाने परिपक्व हृदयाने । सात सागराच्या पाण्याने अभिषेक करून

शुध्द वृत्तीच्या आशा षड्रस अर्पण करून । तृप्ती भावाने गजदंड वस्त्र भाव होऊन ॥२॥

भावलिंगात देहामध्ये आपण असून । पावन हृदयांत वास करून ।

भावाने आपण अर्चना या त्रिपुटीने दूर करून । पावन कल्मेशाला जाणतो निजयोगी ॥३॥

१०२

वरिष्ठ देवेशा या भूमीवर तुमच्या उपकारांची रित । कधीही विसरणार नाही ॥४॥

जगांत अखिल वेद कुलाला जाणून घेण्यास अनेक ।

प्रकारांनी विवेकी जनांनी मनांत शंका न आणतां ।

निराकार निज मोक्षरूप करतलामलकवत करून दिले ॥११॥

सत्य शोधतांना कंदमूल । भक्षण करीत वायू दाबून ।

रजतामध्ये पंचाग्नी मध्ये स्थित योगी । निज स्वरूप शंकराला दाखवून करुणा केली ॥२॥

हे गुरुदेवा मी तुमचा पुत्र तुमच्या करुण कटाक्षाने । प्रपंचाचे बंध तोडून निजसुख दे ॥

Vinayanand Charitable Home India 416 203

गुरुवर कल्मेशाच्या रूपाने बोध केल्याने । परमानंद सुखाचा अनुभव करून दिला ॥३॥
१०३

देहाचा रथ चालला पहा कांते। निजसुख पथातून ॥४॥
शरीरांत दोन पाय म्हणजेच चाके। शरीराचा आधार मांड्या वगैरे ।
सूर्या प्रमाणे शिर कळस। शरीराचा रथ नवचक्रांत शोभतो ॥१॥
शरीराचे बाहू भुजांचा अर्धाभाग । घनरूप रथाच्या पताका पक्षी दोन्ही ॥
तनु रथाचे दर्पण सुषुम्नानाडी । शरीराचा रथ सुंदर आहे ॥२॥
देहामध्ये गुण समुह म्हणजेच जनसमुह । मनबुद्धी हेच दोर
घनरूप मनाचा आनंद वाद्य हृदयपीठ । गुणवृंद माझा धनी कल्मेश शोभतो ॥३॥
१०४

गुरुने दिलेले लिंग तळहातावर ठेवून पूजिले नाही तर ।
शांत त्याला परम मूढ म्हणती मनुजा ॥४॥
गाईच्या देहाचे तूप गाईपासूनच मिळते । ते आपोआप पवित्र असते ।
त्याला निःसत्व म्हणणे । जीवभाव नाहीसा करून निर्मल पावन
चिद्बंधु बाह्य इष्टलिंग होय ॥१॥
लाकडांमध्ये असलेला अग्नी लाकडांपासून वेगळा दिसला तरी ।
लाकडांला जाळून बाहेर व्यक्त होतो ।
श्रेष्ठ चित्कला प्रकट होऊन तनु आकार नष्ट करून टाकला ।
तर तो प्राण लिंग होय ॥२॥
ग्रहाची ज्योती ग्रहाच्या अंगात पसरून । त्यांत रात्री प्रकट होते तसे शरिरांतील ।
अंधार दूर होऊन उपमातीत लिंग । आपोआप प्रकट होते ॥३॥
पुढे आलेले मिष्टान्न दूर करून । सहाग्रह जाऊन सायासाने ।
सुंदर गोमुखा समेत गोकळा पीठ । कला नाद बिंदू रूप मिळवून ॥४॥
अंग पीठ इष्ट लिंग गोमुख प्राणलिंग। संगमाने गो कळा भावलिंग ।
तीनलिंग भावनेने तळ हाती ठेवून। लिंगरूप कल्मेशाला ग्रहण केलेले सत्यपद ॥५॥
१०५

आपण स्वतःला जाणले तर मुक्ती। आपण स्वस्वरूप जाणले नाही तर मुक्ती नाही ॥४॥
शरीराचे तीन कल्मश नाहीसे करून । तत्वांतील रहस्य जाणून अष्टमद सोडून ।
पूर्ण तारक ब्रह्म लोकांत संचार करून । स्वतःला जाणले तर परतर मुक्त होतो ॥१॥
काम क्रोधादि सहा दारे उघडून। तीन क्षणांची नाव करून नदी ओलांडून
तामस रूपाने बोलणारी नाडी सर्प थांबवून । सोमधराचे अमृत पान करून मुक्त होतो ॥२॥
दोन प्रकारचे तेज एक लय केले असतां । वेगाने नऊ प्रकारचे मिळून पाहून ।
जाणले असतां पुढे सहा न राहतां तीन एक जाणून ।
घरतीवर ज्ञानी आपण खरोखर मुक्त होतो ॥३॥
करस्थलांत प्रकाशमान रूपाने इष्टलिंग जाणून।
परामध्ये असणारे मूलस्थान तेथे शिरून षड्विपूना विसरून ।
केवळ ऐक्य होऊन पुढे त्यांतच रममाण होऊन अखंड ।

Vinayanand Charitable Home India 416 203

चिरंतन झालो हे विसरले तर तो मुक्त होतो ॥४॥

परमार्थाचा अनुभव केवळ शास्त्र पठण करून होत नाही ।

केवळ बोलाच्या दांभिकपणाने मिळत नाही । परम शिरगुर स्वामी सद्गुरु कल्मेश्वर ।

वर कृपेला दूर नसणारा ज्ञानी होय ॥५॥

१०६

आत्म सुखाचा अनुभव तेवढा पुरे । त्याहून वेगळे त्याच्या सम सुख दुसरे आहे काय ? ॥६॥

काही इंद्रियांची अनेक विषय चेष्टा । नाहीशी करून हृदयांतील अती टाकून देऊन ।

काल मध्ये झिंकार करणाऱ्या दशविध नादांच्या आगरांत ।

लपून आपले देहभान विसरून सुख फल प्राप्त झाले ॥७॥

अर्धोन्मिलित नयन तारांच्या मध्ये । प्रकाशमान सुर्य चंद्र अग्नि बिंबामध्ये ।

प्रकट होऊन कोटी विजेप्रमाणे चमकणारे । बिंदुतेज पाहून आनंदाने ॥८॥

तनुच्या बहिरंगात असे दिसणारे । स्वतःलाच पाहून मनाला चैतन्य देणारे ।

जगाचे विषय दूर करून गुरुकल्मेश्वरा । मुनिश्रेष्ठा परिपूर्ण अनुभव द्या ॥९॥

१०७

पदाने जाणून त्याचे निजस्वरूप सांगून । आनंदाने राजहंस सूजांकडून ऐकून ॥१०॥

डोक्यांमध्ये ग्रह केले । एकच दोन झाले । बाह्यांतरंगात संचार करते अरुण चंद्रमा

यांची प्रभा झगमगते एक होऊन ॥११॥

नाकाच्या डाव्या नाकपुडीत उतरून नाश । न होतां उजव्या नाकपुडीत राहतो ।

शेवटी डावा उजवा न राहून नाश होतो । आपण न बोलतां दुसऱ्या एका शरीराने बोलते ॥१२॥

ब्रह्म भोज अनिश रूपांमध्ये दिसल्याने । पुनः एकदां तेहतीस तत्वांना मूळ होते ।

दुसऱ्यांदा स्थानांमध्ये विहार करीत । कल्मेश्वर स्वरूप होते खरोखर ॥१३॥

१०८

मी एक स्वप्न पाहिले । खचितपणें सांगता येत नाही ॥१४॥

कुंडलीचा शेष मस्तकाच्या मंडलात शिरून । अखंड चंद्र गर्भात प्रवेश करून

दहादिशांत प्रकाशमान होतो ॥१५॥

तनुच्या कमल सागरांत । शेवटी एक होऊन मत्सर रस ।

पूर्वी प्रमाणे शीत जाऊन अग्नी प्रमाणें । वर्षाव करतो ही खूप ॥१६॥

परम इंद्रधनुष्याप्रमाणें । वरिष्ठ दिसणारे सुषुम्ना नाडीच्या ।

श्रेष्ठ प्रभेला जाणल्याने । पृथ्वीवर गुरु कल्मेश्वर सुख लाभते ॥१७॥

१०९

तूं पाहिलेस पण मन लावून ऐक मनुजा । पूर्व दिशेला लाल किरण ॥१८॥

उत्तर दिशेला चढतांच न दिसून । अंधार न जाणतां संचार करू लागले

चित्तांत शिरून मन ॥१९॥

शोभणाऱ्या कृष्णा घटप्रभा या नद्यांमध्ये । संगम होऊन सुख स्वरूपी झालो ।

तुंग महिमारूढाचे स्थान पाहिले ॥२०॥

आकाश शिखराच्या रंग मंटपांत । काल भैरव व परम मुनी ।

श्री कल्मेश्वर चरण पाहिले ॥२१॥

Vinayanand Charitable Home India 416 203

११०

शुध्द अंतःकरणाने योगीला आनंदाने । नम्र होऊन भाव भरित होऊन वंदन करतो ॥१॥
जगातील पंच विषयादि दूर करून । शिस्तीने संसार सागर ओलांडून ।
सुगमपणें तीन पाशांवर जय मिळविलेल्या । जगद् वंद्य यतीला भावपूर्वक नमन करतो ॥१॥
वाहणाऱ्या गंगा यमुना नद्यांमध्ये । पाप धुवून संगम सौख्य मिळवून ।
प्राण लिंगात शिरून विमल भावनेने । शिवयोगीला नमन करतो ॥२॥
प्रकाशतो ब्रह्मरंध्राचा मार्ग । त्यांत पूर्ण भाव ठेवून ब्रह्मामध्ये ।
प्रकाशमान सागरांत शोभणाऱ्या । कल्मेश्वर प्रकाशरूपाला नमस्कार करतो ॥३॥

१११

ध्यान करतो म्हणून मौन होऊन बसले तर । तुला मोक्ष मिळेल काय ? जीवा ॥१॥
देहांना आधार मूळ आग्नेय समेत । बहुरूपाच्या सहा कमळांमध्ये प्रकाशमान ।
वरिष्ठ षडक्षरीचे सारमर्मामध्ये । सुखसंपदा न जाणतां सुख लाभेल काय ? ॥१॥
छप्पत्र कमळ दळामध्ये दिसणारे । विमल आकाराने क्षांत झालेले ।
सुंदर सकल श्रुतिनीं वर्णन केलेले । अत्यंत प्रख्यात परमोच्च मंत्र सोडून ॥२॥
सहजपणें इडा पिंगळा नाडीच्या शेवटी । असलेले आपले दोन रूपः अति
परतर मोक्षामध्ये असणारे सुख देणारे । परम मंत्र सोडून ॥३॥
सुगमपणें निजमंत्र दृढ होऊन । सोऽहं अक्षर दोन्ही ऊर्ध्व स्वर होऊन
दिसल्याने देह एक होणारे मंत्र । जगात अमत हसले ॥४॥
प्रसिध्द बासष्ट एक अक्षर मंत्र । परिपूरित भावाने ऐकून ।
ख्यात आरोहण अवरोहण एकदां भावनेने जप केला असतां ।
सद्गुरू कल्मेश्वर होतो विसरल्याने ॥५॥

११२

दिवस उगवला, ऊठ जीवा । तुला याचे मर्म सांगतो ॥१॥
तीन नद्यांच्या संगमांत सहा रंगांची कमळे फुलली ।
जीवात्मरूपी हंसाने गिळले । दशविध नादांनी पसरत आहे ॥१॥
सकळ मंत्रांमध्ये नामस्मरण श्रेष्ठ । सर्व सूर्य तारे त्यांत स्नान करतात ॥
कमल वृंदावर घर केले । वाट कधीही सांपडणार नाही, हातांनी स्पर्श केला तर ॥२॥
हाकेचा स्वर कानांवर पडतांच, विस्मरणाचा अंधार पसरला ।
धरतीवर माता पित्यांच्या गर्भातून जन्म न घेतलेले विरळ ।
परम प्रभा गुरू कल्मेश्वर जाणतो ॥३॥

११३

तुझ्या अंतरात्म्यामध्ये असलेले तारक तेज । माझ्यामुळें आहे; हे जाणून जीवा, सुखी हो ॥१॥
तनु मी हा मोह दूर होतांच । घन रूप सोऽहं भावाने ज्ञान झाले ॥१॥
हीन विषय इंद्रिय सुखाचा त्याग करून । अनुराग सहित गुण गणांत त्रिकूट गिरी चढून जा ॥२॥
सूर्य चंद्राप्रमाणे असणारी दृष्टि एक करून ।
मनांत परमहंस ओलांडून ब्रह्म नाडीच्या शेवटी ॥३॥
तनु रूपी पिंडांजामध्ये अखंड तेज ।

Vinayanand Charitable Home India 416 203

डोळ्यांच्या खिंडीतून येऊन करकमलांत असलेले ॥४॥

भावाभाव सर्व सामावून कल्मेश्वर । देवामध्ये समरस होऊन परिपूर्णाचे ज्ञान मिळव ॥५॥

११४

तुझ्या ठिकाणी असलेल्या लिंगाची पूजा कर । गंगा यमुना संगमांत स्नान करून ॥६॥

वरिष्ठ भक्ती रूपी जलाभिषेक करतां । विरति रूपी श्री गंध लेपन करून ॥

त्रिकरण रूपी अक्षता भाव भरित होऊन अर्पण करून । सरस निर्मल पुष्प गुच्छ अर्पण करून ॥१॥

सुंदर माळा घालून । विमल धूप दीप ओवाळून षड्रस रूप ।

सुमनाने रुचिकर मिष्टान्न जेवू घालीत आतुरतेने । मूल रूपाची ज्योत ओवाळून ॥२॥

अनुरागाचे वस्त्र आच्छादन करून । मनःपूर्वक देह पुलकित भावाने ।

चमकणारे डोळ्यांतील अश्रु वाहून । घन गुरू कल्मेशाच्या चरणीं लीन झालो ॥३॥

११५

ताई, माझ्या कोकिले समान इतर पक्षी नाहीत । या कोकिलेचे पालन केलेले सार्थक झाले ॥६॥

किती मधुर हिचा कंठ । ती ज्ञानाची साय खाते । ऐकून मला आनंद झाला ।

माझे जनन मरण गेले । माझे मरण अँकार ऐकून संजीव झाले ।

माझे काम क्रोध उरले नाही । मायाजाल तुटून गेले ॥१॥

सहा सोपान चढून कोकिलेचे पिलू आणले । तोंड पाहून वेडी झाले । विदानंद चिन्मय रूपासारखे ।

माझे पाप दूर झाले । माझे स्व स्वरूप आठवले । मायेचे कार्य दिसेनासे झाले ।

अंधार जाऊन प्रकाश झाला ॥२॥

रंगं मंटप संगमात खेळणारी कोकिल ही । दिसते सुषुम्ना द्वारी कूजन करतां सत् चित् ।

पूर्ण पंच वर्ण चर्म चक्षुंना दिसत नाही । इंगित जाणण्यास ज्ञान गुरूचे; मुक्तीचे दूध पिऊन ॥३॥

धरतीवर श्री गुरूग्राम आहे फार प्रेम । हरिहरामध्ये गुरू ब्रह्म कल्ल सिध्देश्वर सांगतो ।

परमानुभव जाणतो देव जग सर्व दास होऊन । गुरूमंत्र अनुकूल होईल ।

अनुमान राहणार नाही ॥४॥

११६

कशाला शोधतोस? उन्मनी खिडकी उघड ॥६॥

जगतांत विदानंद ओळख । पुनः पुनः मरणाचे समय कां रे? ॥१॥

अवकाशाच्या देवळांत चार रस्त्यांच्या मध्ये । दृष्टि स्थिर करून सृष्टिकर्त्याला पहावे ॥२॥

तीर्थ यात्रा करून मिळत नाही । डोंगरावरील देवळांत गोल दगड आहे ।

देवळांत देव नाही । तो तुमच्या बरोबर बोलत नाही ॥३॥

अँ कार नाम एकच ओत प्रोत भरून राहिले ।

झींकार ज्योतींच्या प्रकाशांत निश्चल ब्रह्म तूंच आहेस ॥४॥

सृष्टीमध्ये आमचे श्री गुरू ग्राम । तेथे शोध करतात ब्रह्म ।

भक्तीने मुक्ति मिळव । कल्मेशा तू कायम आहेस ॥५॥

११७

गुरू मौजेत सहज खेळत रहा । गुरू राजयोग धर । धर व्यसन ॥६॥

भावामध्ये परमात्म होऊन । भवामध्ये विहार कर । भावामध्ये नको दुष्ट व्यसन ।

भाव असून नसल्याप्रमाणे रहा ॥१॥

Vinayanand Charitable Home India 416 203

हीन गुण फारच चिकट । हीन विषयांमुळे गमावतोस तुझा मान ।
 ज्ञानी जनांमध्ये भेद करू नये । हीन काम क्रोध कायेचा मद ॥२॥
 भक्तिने निजमुक्ति लाभते । युक्तिने शरणाला चरण लाभती ।
 भक्ताला मरण नाही पहा पुन्हा । युक्तिने स्वच्छ होऊन रहा ॥३॥
 मर्म न जाणतां कर्म करून काय लाभ? । कर्म तोडण्याची तलवार वेगळीच आहे ।
 धर्माने नित्य कर शिवध्यान । मर्म दिसेल स्वच्छ अवकाशी ॥४॥
 जगांत शिरगुर जाहीर ठिकाण । कल्ल सिध्दाचे बोल हे । निष्ठेने ऐकून निज पद ।
 सद्भावाने झडकरी लाभेल । त्यांचे ज्ञान मोठ्या पर्वताएवढे ॥५॥

११८

हे नारीमणी , नासिकाग्रामध्ये तूं बोलाव । मी सर्व सोडून तुझ्याकडे येतो ॥६॥
 भवसागर पोहून मनाला बेजार झाला । अज्ञानामुळे न उमजतां मी संसारात पोळलो ॥७॥
 अज्ञान पुरामध्ये मी रमलो । सुज्ञान सौख्य बाले तुला विसरलो ॥८॥
 प्रवृत्ती पत्नीशी भांडण करीत । प्रेम दावून मला तूं वेडा केलीस ॥९॥
 परिपरि विषयांमध्ये बाणांनी विध्द होत । निरय रूप कृपा मध्ये ढकलूनी दिलेस ॥१०॥
 प्रवृत्ति संगति मला आतां पुरे । निवृत्ति पत्नी तूं आतां हवीस ॥११॥
 चिदानंदा माझी चिंता सोडीव । चिदानंद विलखत मला चढीव ॥१२॥
 श्री गुरु कल्मेशाला लौकर दाखव । सुखसागर रूपात मला ने ॥१३॥

११९

ॐ कार ब्रह्मनाद ऐकून भेद गेला । श्रींकार आनंद झाला माझ्या ठायीं ॥१४॥
 झन् झन् झन् टाळा मृदंग वीणा । माझ्या ठायीं बतीस रागांचे स्थान ॥१५॥
 ज्ञान शक्ति इच्छा शक्ति यांनी मजवर भक्ति ठेवली । चिन्मय रूप माझ्यामध्ये दाविले ॥१६॥
 अगणित भानू तेज माझ्या अंतरी पडले । सुगम पर्णे ज्ञानचंद्र उदय झाला डोलत ॥१७॥
 गुरु कल्मेश्वरा देशामध्ये ईश । दाविले त्याने कैलास मला । झालो मी उत्सास ॥१८॥

१२०

वीज पडली मजवर शिवज्ञान रूपी । वीज पडली मजवर ॥१९॥
 वीज पडून चिरले माझे देह मन विस्मरण ।
 शेवटी उडी मारून उभी राहिलो एकटी वाद करीत ॥२०॥
 परम मेघांनी आच्छादिले । काळ्याभोर कर्मांमध्ये वाट चुकली ॥२१॥
 गगनीं वीज चमकून मेघ गर्जना झाली । एकदम पार नसे तुला ब्रह्म हो म्हणून ॥२२॥
 पांच वर्णांचे इंद्रधनुष्य प्रकाश पडला । संचित वेष भूषण त्याग होईल ॥२३॥
 केवढे पुण्य माझे दृष्टांत होऊन । येवढे सुचले बाई ॥२४॥
 नंतर ज्योतीचे तेज पसरले । प्रकाश ओत प्रीत भरून राहिला ॥२५॥
 निश्चयाने श्री गुरु ग्रामामध्ये । इच्छा भोजन जेवले ॥२६॥
 कल्ल सिध्देश्वराचे चरण धरूनी । तेथे मुक्ति मी मिळविली ॥२७॥

१२१

आनंदी झालो गुरुराय तुमचे रूप पाहून । आनंदी झालो जनन मरण भय सांडून ॥२८॥
 तुझी गिरी पाहिली सात पायऱ्या चढून । तुझ्या गिरीमध्ये कोसळती अमृतधारा ॥२९॥

Vinayanand Charitable Home India 416 203

परभाव तेवतो पंच वर्णाची ज्योत। परभाव प्रकाशतो चित्तामध्ये जाणिवने ॥२॥
नमस्कार सृष्टीमध्ये शिरगुर कल्मेशाला । नमस्कार कल्मेशाला त्यांच्यामुळे माझा उध्दार ॥३॥

१२२

गुरुनाथ मी आतां तुझ्यावरी मोहित झालो । मोहित झालो तुमचे तेज पाहून ॥४॥

कोटी भानु तेजाचा प्रकाश । अतुलनीय परतर परम पावन यती ॥१॥

नित्यामध्ये निजभक्ति रूपाने निरंजनाला दाखवून । सत्य मार्ग दाखवलेस ।

मोक्ष पद दिलेस ॥२॥

श्री गुरु ईशा, तुझा ध्यास मला लागला कल्मेशा ।

नमितो मी चरणी तुमच्या करुणा असू द्यावी ॥३॥

१२३

निराळ निरंजन ज्योती प्रकाशमान गुरु । निराकार निर्मलात्म निजरूप ज्ञानी गुरु ॥४॥

अंधार कलंक दूर करून नागडा झाला गुरु । स्वतः आत्मरूपे जाणतो जाणतो गुरु ॥१॥

मी 'हा गर्व ओलांडतो गुरु । आपण ॐ कारामध्ये दृष्टि ठेवतो गुरु ॥२॥

नाद ब्रह्मांत समरस होऊन अभेद जाणतो निज गुरु ।

आनंदाने सूक्ष्म मध्यांत स्पंदन करणारे जाणतो गुरु ॥३॥

सत् चित् आनंद नित्य परिपूर्ण झाला गुरु । सगुण निर्गुणाला साक्षी गुरु ॥४॥

पंच विषयांना अतीत निज सुखरूप गुरु । पंच कोशांना साक्षी झाला चिदानंद गुरु ॥५॥

श्री गुरु नगरांत शिक्षण देतो गुरु । श्री गुरु कल्मेशाला निज मोक्ष देतो गुरु ॥६॥

१२४

तुमची महिमा जाणून धन्य झालो ॥४॥

जाति नसलेली ज्योती रूपा । भूतांना न समजणारे ।

प्रख्यात कांत तुम्हाला पाहिल्यानंतर पुरुषाला बंध भय नाही ।

जनन मरणाचे सूतक नाहीसे झाले । सहा सोपान चढून ।

तीन घालवून भावभरित होऊन मी धन्य झालो ॥१॥

गंगा यमुना संगमामध्ये तुंगभद्रासह सर्व पवित्र नद्यांमध्ये स्नान करून

तुंग महिमारूढ परम सदाने पूर्ण झालो । मंगल रूप नित्य निरंजन तुझे हे जाणून ।

संगमाहून श्रेष्ठ निजशांतीची कळा मला लाभली ॥२॥

ज्ञानचंद्राचा सूर्य प्रकाश दरवाजा बाहेर आहे । अनुरागाने रंग मंटपांत प्राणलिंगाची पूजा केली ।

न थांबतां ऐकू येतो आहे झन् झन् झांगटीचा नाद ।

मला झालेले परमानंद सुधेचे सुख किती सांगू ॥३॥

श्री गुरुईशा, परम तुमचे चरण सेवा स्मरण ।

झाले देवा तुमच्या ठायी शरणागत होऊन ज्ञानी झालो ।

लौकर मला तुमचा बाळ समजून मला मुक्तिचा मार्ग दाखविलांत ।

गुरु कल्मेशा तुझ्या चरण कमलांना वंदन ॥४॥

१२५

ममतेच्या भावनेने पुत्राचे पालन कर मुली । सुमनाने सद्गुरुची अंगाई गात ॥४॥

बाळाला सांभाळ मुली याचे एकच शेत ।

Vinayanand Charitable Home India 416 203

बंधु बांधवांना बाहेर घाल मुली भक्ति ज्ञानाचे दूध पाज ॥११॥
सुमन रूपी पाळणा बांधून सुंदर मुलाला झोके दे ।
मुलाला आर्लीगून गालधर महालिंगरूपी पांघरूण घाल ॥१२॥
बालग्रह फार येऊन मुलाला पीडा देतात । तामस रूपी अंधार ।
भुताचा संसार विसंबून मुलाला विसरलीस संसाराचा ध्यास घेऊन ॥१३॥
केवढे पुण्य याचे ज्ञान मूळ हा जन्माला आला ।
कोटी सूर्याचा प्रकाश पसरला बाळ खेळू लागला ॥१४॥
श्रेष्ठ श्री गुरु स्थानावर विश्वास ठेवून कल्मेशाचे पाय धर ।
मायेचा अंधार दूर कर हे भाग्य सहज मिळत नाही ॥१५॥
१२६
भोग त्याग करून योग साधनेत रहा ॥१६॥
निर्गुण रूपाने सगुणामध्ये समरस होतो आत्मा ।
भर्ग भवानी उन्मनी यात्रा करून खरोखर दिव्य रत हो ॥१७॥
सहा पर्वत ओलांडून तीन दन्यांमध्ये उतरून पहा अवकाश पहा ।
तारक ब्रह्म अवतार घेऊन तारा यंत्र चालते ॥१८॥
परम आकाशाचा पडदा फाडून पार झाला पवित्र झाला ।
वरिष्ठ भावनेने अँकारात असलेला ज्ञानी होय ॥१९॥
अँकाराच्या अग्नी मध्ये हुंकार जाळून झिकार ज्योती प्रकाश ।
श्रींकार आपण होऊन प्रकाशतो । तेथे सर्व संपले ॥२०॥
मुक्तिरूपी मांडे आवडले तर तुला कडेला नेते ।
युक्तिने सद्गुण निकर सहाय्याने जीवभाव सोडून दे ॥२१॥
मुक्ति मुली मुक्तांगने समवेत तूं लग्न कर ।
शक्तीरूप ज्ञान पुत्राला जन्म दे अग्निरूप चिन्मय वर ॥२२॥
शिस्त जागा शिरगुरांत कवि गुरु कल्मेश रत्न आहे ।
आत्मविद्या वृक्ष योगांत व्यसन त्याग कर ॥२३॥
ज्ञानी जनांना मरण नाही तूं स्वतःला ओळख ।
जाणून विसरून असून नसल्यासारखा रहा ॥२४॥
१२७
आनंद जगमय आत्म लीला । आनंद राजयोगी अमला, सुख दुःख सम सहजा ॥२५॥
अमर होऊन देहादींचा मोह सांडून । महावेद अध्ययन केल्याने तीन गुण नाहीसे झाले ॥२६॥
मान अपमान समान । जाण सद्गुणी अस्सल ॥२७॥
श्री गुरु ईशा तुमच्या समान कोणी नाही । वंदितो कल्मेशा तुमच्या सारखा कोणी नाही ॥२८॥
१२८
तूं ज्ञान दृष्टि मिळवून पहा । कोटि सूर्यांना भेटण्याचा बीजमंत्र शिक ॥२९॥
काया पुर मोठे शहर । या शहराच्या राजाला शोध । माया मोह सांडून सुखरूप पहा ॥३०॥
मी नाही तूं नाही नाद बिंदु कला जाण । मी सर्व रूप धारण करतो ते कौतुक जाण ॥३१॥
पुढचा विचार न करतां मन नष्ट करीत ये । अकरा मध्ये एक होऊन आत्मराजाला भेट ॥३२॥

Vinayanand Charitable Home India 416 203

सृष्टी मध्ये श्री गुरु ग्राम घट्ट अक्षर शिक रे ।

श्रेष्ठ कल्मेश कवीचे बोल ऐकून आनंदित हो ॥४॥

१२९

तू उन्मनी जगज्योती रत्न । तुला पाहिलेले या जर्गी विरळ ॥४॥

काम क्रोध मद मत्सर लोभ महामेळ । शाम तुझी वाणी ऐकून उडते द्वैताची धूळ ॥१॥

सत्य स्वरूप सात्त्विक सदगुण समूह तुझा चाकर ।

नित्य निराकार निरंजन निजरूप तू असलेले स्थळ ॥२॥

तुमचे सुपथ असलेले जाणणे फारच सरळ ।

तुम्हाला भेटलेला परतर सदगुणी फार ॥३॥

सकलागमांना न समजणारा परमोच्च निराळा ।

सकलानंद सुधेच्या रूपाने प्रज्वलित ज्योती ॥४॥

भावाभाव सर्व समाहित होऊन जगांत ।

काम पित्यामध्ये विलीन होऊन परिपूर्ण भावाने ॥५॥

सृष्टीमध्ये शोभतो कृष्णातीरी श्री गुरु स्थळ ।

श्रेष्ठ कल्ल सिध्देश्वर तुम्हाला विसरणार नाही ॥६॥

१३०

आरती ओवाळा वरिष्ठ गुरुवरा । सार परतर सुख देणारा ॥४॥

निरय सायास दूर करून हंस फिरवून दोन एक होऊन ।

वारिधी मध्ये विहार करणारा ॥१॥

दिसणाऱ्या मध्य भागांत इडा पिंगळा एक करून । सारपणाने प्रकाश देणाऱ्याला ॥२॥

कुंडली आकाश दिशा करीत, विरत । अखंडित चक्रावर खेळणाऱ्याला ॥३॥

दिसणारे निज परिपूर्ण तारक ब्रह्म । चढून आवकाशांत विलीन झालेल्या घन चिद्रूपाला ॥४॥

भावामध्ये कर्पूर ज्वालेप्रमाणे विलीन होणाऱ्या । पावन शिरगुराधीश कल्मेश्वर यतीला ॥५॥

१३१

शरण तुला गुरुवरा ॥४॥

हृदयपूर्वक शरण तुला गुरुवरा । शरण तुला देवा । पतितपावन ।

निजसुखदाता । गुरुवरा ॥अनु४॥

भावपूरित देवा । सदगुरु करुणाकर पावनकर्ता ।

जीवाचा अहं नष्ट करीत । अविरळ रूप पावन तू ॥१॥

गगन कुसुम रूपा । श्रीगुरु । हृदयांत शोभतोस ।

सुगम निलया । गौरीवरा । सुगुण रूपा । गुरुदेवा ॥२॥

जाग्रस्वप्नादि । दृश्य । सर्व दिसणाऱ्या लय पावणाऱ्या अवस्था ।

सद्रूप असे समजावून सांगत । जाग्रता देणाऱ्या । जगतारका ॥३॥

पंच कोशादींना । साक्षी । मध्ये असणाऱ्या ज्योतिरूपा ।

पंच भूतांचा जीव । ईश्वर जगांत । पंच लक्षण पूर्णात्म्यांमध्ये शोभणारा ॥४॥

सत्य सद्रूप । ब्रह्म । जाणत चिद्रूप । सत्य आनंद नित्य परिपूर्ण हे समजावणारा ।

नित्य स्वरूपाचा गुरु कल्मेश्वर ॥५॥

Vinayanand Charitable Home India 416 203

१३२

सहा प्रकारच्या गुरुसमवेत । परम सहा गुणाचे शिष्य असणाऱ्याविषयी सांगतो ।।धृ।।
जगांत दिसणारे गुरु मी कसे विसरूं । सहजपणे निषिध्द, काम्य, सूचक, वाचक, कारक ।
रूप व वरिष्ठ, विहित, रूपाने जगाचा अध्यास । दूर करून ज्ञानाचा बोध करणारा ।।१।।
परम शोभणाऱ्या गुण समूहाने । जगतांत शम दम तितिक्षा श्रद्धेने ।
निरस दूर करून समाधान भक्तिने । शिष्यवृंद गुरु मध्ये समरस होतो ।।२।।
तनु भान दूर करण्यास बीज रूप कार्य । बोध करीत ब्रह्मादि लोक आशा सोडून ।
मनन निदिध्यासाने विपरीत दूर करून ।
ब्रह्माभिन्न प्रत्यगात्म कल्मेश्वर तूं ही जाणीव झाल्याने ।।३।।

१३३

पदानेच सुख । साधन न जाणणाऱ्याला ।।धृ।।
बुध्दीने नित्यानित्य न जाणता । निरस मनाच्या हीन आशेच्या ।
पाठी लागून शमादि षट् न जाणतां । इहलोकांत सार मुक्ति फल न देतां ।।१।।
देव देवेशाच्या सेवेला न जाणतां । पावनात्म श्रुति कुल न समजतां ।
भावनेने देह न नष्ट करतां । जीव ईश्वर भेद दूर न करतां ।।२।।
भेद भावनेची वासना नष्ट न करतां । साधनेने जीव भ्रम दूर न करतां ।
आनंदाने गुरु कल्मेश्वर न होतां । बाधा रहित अनुभव पथ न म्हणतां ।।३।।

१३४

निर्मल रूप ज्ञाना शिवाय । मुक्ति कर्माने साध्य होईल काय ?।।धृ।।
सकल जाति मत् पंथाशिवाय । सकल वर्णामध्ये अनेक भेद ।
दाखवून सति सुतादि बंधु । सकल पालिकेमध्ये बाह्यमुख होऊन राहतां येईल काय ?।।१।।
तरुण बालक वृध्दाप्यामध्ये रोगादि । झाले तर सायास दूर करण्यास ।
देश कालानुकूल अनेक । परीच्या कर्मांत असणाऱ्याला मुक्ति मिळेल काय ?।।२।।
निज मुक्तिसाठी या लोकीं कर्म म्हणजे । रजाचे हेय अधम अत्यंत आनंदाने ।।
सुजनांच्या संगतीत अनवरत राहतो । खरोखर आधळ्याला जग न दिसल्याप्रमाणे ।।३।।
शम दम तितिक्षा श्रद्धा भक्ति । समाधान नसतील तर जगाच्या वासना ।
काम क्रोधादींना बळी पडून सकाम कर्मांनी मुक्ति मिळेल काय ?।।४।।
परतर ज्ञानाने कैवल्य प्राप्ती होते हे सांगणारे श्रुतिकुल । वर मुक्ति ज्ञानामुळेच लाभते ।
गुरु कल्मेश्वराची कृपा कर्मांमुळे मिळत नाही ।।५।।

१३५

ज्ञान नसेल सर्व सर्व साधना । मानाची विरती असेल तर मुक्ति आहे ।।धृ।।
पाप पुण्य गुण होऊन । ताप सुख तनुला बाधक ।
सुपथाने द्वितीय रूप । रुपात्म ज्ञान हे जाण ।।१।।
सहा विकारांनी युक्त तनु । तीन मल भरित होऊन ।
दारुणी अनेक पदार्थ सत्य समजणे ।।२।।
विस्मरणाने दिसणाऱ्या रूपाला । निरसाने मोहित न होतां दिसणाऱ्या जडादि ।
फोल आहेत यास साक्षिक म्हणून । गुरु कल्ल सिध्दाला न जाणतां ।

Vinayanand Charitable Home India 416 203

मुक्ति मिळेल काय ? ॥३॥

१३६

ज्ञान चक्षूची महिमा किती सांगू ? । ज्ञानी जनांच्या हृत्कमलामध्ये असणारे जग पाहणे ॥४॥

रात्री प्रमाणे आवरण करणाऱ्या धूर्ळी प्रमाणे । वारा शिला वर्षित धारेप्रमाणे ॥

सुर्य चंद्राची प्रभा । वान्याला न जुमानतां जगाला प्रकाशित करते ॥१॥

कोणत्या कारणाने अन्यापासून जन्म न घेतां । आपण शेवटी न जातां अन्य विषय न पाहतां ।

हानी लाभ यांमध्ये सतत गुंतलेला । आपण आपल्या ठायी विषय झालेली ज्ञान सुधा ॥२॥

शरीर जीव गुण वर्णादिचे । तीन सांडून अहंकार वगैरे वस्तु ।

सोडून आपणांहून अधिक चेतन नाही । असे परम मोक्ष कल्मेश्वर आपण झाला ॥३॥

१३७

अन्य सर्व सोडल्यानंतर जे कांहीं शिल्लक राहते, । तेच मी असे समज ॥४॥

मनांतील हे कर्म सोडून । मनापासून विरक्ती हेच परम सत्य ।

हे जाणून कामादि विकारांचा त्याग करून । घन रूप निजवस्तु आपण हे जाण ॥१॥

इह पर कोणत्याही सुखाची आशा न करतां । सुखरूप होऊन असलेली मुक्ति न सोडतां ।

सकलांमध्ये असलेला संबंध आंधळ्याप्रमाणे ।

इहलोकांत अन्य कांहींही न जाणतां एकच जाण ॥२॥

बंधु बांधवांचा संबंध तोडून । दृश्य सुखाची आशा सोडून ।

निराश न होतां लहान मोठा भेदभाव सोडून । सुंदर घनरूप कल्मेश्वराला जाण ॥३॥

१३८

पूर्वीचे जडभाव सोडून । निजज्ञानावर विश्वास ठेव ॥४॥

अज्ञानरूपी अरण्यांत वणवा पसरल्याप्रमाणे हा संसार ।

मेघाच्छादित आकाशाप्रमाणे ज्ञानाला आवरण ।

घालणाऱ्या मनांतील कल्पनांपासून विरक्त होऊन ।

दुःखांचा समूळ नाश करणारा ॥१॥

परम सुखांचा आगर होत । विरत पुण्यांचे अधिष्ठान होऊन ।

परम सिध्दिना कल्पवृक्ष होऊन, सकल । कारणांना अस्तित्व होऊन राहिलेले सत्य ॥२॥

वेद जाणणारे शांत ज्ञानी जन । बाधारहित देवतांना दुर्लभ ।

जगाची उत्पत्ती स्थिती यांना कारण ।

कल्ल सिध्देश्वराचे निजस्वरूप ज्ञान आपणच हे जाण ॥३॥

१३९

कोठे आहे ती नाम रूप रहित नारी । कोठे आहे ती ? तूं विचार करून सांग ॥४॥

तोंड नसून गाते । डोळे नसून पाहते । शब्द नसून गाते ॥१॥

गर्भिणी न होतां बाळाला जन्म देते । नांव नसतां त्याला हांक मारते ।

व्यसन नसतां प्रेम करते ॥२॥

अस्सल गोष्टीचे कुशल जाण । निर्मळ कल्मेशाला भेटते । भस्म करते देहभाव ॥३॥

१४०

अवधूत नावांच्या भुताने पछाडले । भुताने पछाडले । वेड लागले ॥४॥

Vinayanand Charitable Home India 416 203

येते डकुतल नलंवलकल रसुतल धरुन । येते डलणी आणते ॥१॥

तीन डुललंनल गलळते । गलळते ती डलल दलसते ॥२॥

डुडते ती सडल डलवंडलंनल । डुडते वंश तुडते ॥३॥

दलवते श्री गुरु कलडेश । दलवते डलल डुलललवते ॥ॡ॥

१ॡ१

श्री गुरुरलडल डी तुलल नलही वलसरत ॥धृ॥

नलरस डन डुडून, गवललल डलरुन । ऑनलनलडुधुं ऐकुड ऑललु आनंदलने

धरेडुधुं तुडुं रूड डज दलखव ॥१॥

कलडेवर वलजड डलळवून तुडुडल करणीं सुथलर केले ।

डलडेकल डुरड नलरसन करुन शलंती कलल दलखवल ॥२॥

डरतर ऑनलन दे डलल धनुड डी हुईन । डुरेडलने शुरुतलकुल सलंगेन ।

गुरु कलडेशुवरल तुडुडी कृडल असूं दे ॥३॥

१ॡ२

आडुडुडलकी अनुडुडुतल ऑलणणुडलस । ऑलवलडुड डलव ऑलळून ऑनलन हुुते ॥धृ॥

सुडुडुडुदड ऑललुडलवर डुरकलशलकी कलं ऑलंतल । तूं डी ऑललुडलवर ऑलंतल कसली ? ॥१॥

वलहीरुंत डुडल ऑलरल ललगलुडलवर । डलणुडलकी ऑलंतल तलड नलही ॥२॥

वंधुडल सुतुरीलल डुतुर ऑनुडलकी ऑलंतल कलं ? । लकुडी डुरसनुन ऑललुडलवर दलरलदुरलकी कलं डुडुती ॥३॥

सुडुडुडुडुडुधुं श्री गुरु गुरलडलंत । शुरेषुठ कलडेशलके दरुशन घडतलं ऑलंतल नलशुऑलत ॥ॡ॥

१ॡ३

अवघड डुडणतलं अऑनलनलंत डुडून । ऑनलन हुुतलं सुडुडे आहे सरुव ॥धृ॥

डुडुडु आसन घललून डुडुग सुख ऑलळून । सुगड डीऑ डलऑून करुड कलती उडऑेज ?

डुडुडु आसन घललणलनुडलंकी वलसनल गेली नलही । वलशुवलडलतुर कलळल कुतुरल ऑललल ऐक ॥१॥

ऑनलन हे ऐक आसन असले तर डुरे । धुडलन ऑड कर शडुडु ऐकऑ आहे ।

डुडुनलकल डुरडुडु ऐकऑ डुतुर । ऑनलनलने ऑलळ ऑलळ डुकुतल ललडुते ॥२॥

डुरडु सुुहं डुतुरलने उधुदलर । वरलषुठ डुडु ऑलवुनलंतुडलत ।

शुनुड न ऑलणतलं शलणूं नकुु । नलरतलशुड शडुडु हुल सडऑलल तर ॥३॥

शलरगुर डुरलडुडुधुं शलवडुतुर ऑललतुु शलसुतुीने । ऑगलंत आनंद डुरसरतुु ।

गुरु कलळ सुधुधेशुवर डुरडुडुअनुडुडुवी । सलंगती डुडुलऑनल सुधुधल ॥ॡ॥

१ॡॡ

डुडुल डुरडु डुरकलश दलवलले । डुडु आनंद ऑललल ॥धृ॥

डुडुनु नडन तुडुडुडु डलवनेलल डुरसनुन ऑललु । ऑनलन दलवलले डुडु आनंदलत ऑललु ॥१॥

गुरु करुण अडुडु सुख ऑलले डुडु । डुडुदल डलदुडुन डलवन ऑललु डलड धरुन ॥२॥

श्री कलडेशल तूंच कैललस । दलवललेस हुलत धरुन डुडुलतीरी नेलेस ॥३॥

१ॡॡ

देवलल ऑलणणलरे आडुणऑ । देव ऑलले शंकुरल ॥धृ॥

आडुण सुवसुवरूड ऑलणून । आडुणऑ शंकुर ऑललु ॥अनुधृ॥

दुूर नलही । डुडेकेऑ आहे । न ऑलणतलं सलधु ऑलले ।

Vinayanand Charitable Home India 416 203

सोऽहं मंत्र आपल्या ठायीं जाणत नाहीत शंकरा ॥१॥
ॐकार एकच ऐकून पार झाले । गुरु व हर यांना वेगळे शोधल्यास लाभत नाहीत ।
खिडकी उघड निज उन्मनी दार उघड ॥२॥
नगर असलेले शेवटचा संचार तुझी ओळख । तूच विसरलास व्यर्थ मरतोस अहंकाराने ॥३॥
गुरु गांव आमच्या भागांत जाहीर । गुरु कल्ल सिध्देश कवि करून सांगतो अनुभव ॥४॥
१४६
ये ज्ञानी, करूया विचार । ये जाण करूया विचार ॥५॥
खोट्या अज्ञानाचा वेडा हा भ्रम । चोर नको होऊं । चोर झालेल्याच्या अंतरी ।
बोध होत नाही । मागे परभार आहे ॥६॥
ऐकावा तत्वविचार त्यांचेकडून । समजते पंचतत्व निजसार ।
जाणून ज्ञानी निर्गुण सगुणांत अभेद असती ॥७॥
मी तू हा भेद सोडा । अहंकार । निज ब्रह्मामध्ये एकाच रुपांत दिसतो संसार ।
मानाने तू संसार सागर पार कर । विपरीत सोड । निरंजन हर हर ॥८॥
सृष्टीमध्ये आमचे शिरगुर जाहीर । श्रेष्ठ कल्लसिध्द कवि करतात उध्दार ।
शिष्ट होऊन काल कर्म दोन्ही सांडले त्यांच्या शिष्यांनी ॥९॥
१४७
आत्म सिध्दाची पूजा करा । न सोडतां । तुझ्या अंतरीं ॥१०॥
आत्म सिध्दाची पूजा करा । विचार करुन पहा ।
आत्म्याला विसरुन दगडाला देव मानून दगड होऊन फिरुं नकोस ॥ अनुधृ॥
देहाचे देऊळ पहा । भक्तीचा भंडारा लावून ।
गणरुपाचे वैराग्यरुपी सनई सोऽहम् मंत्र ।
अनवरत स्वस्थ शिस्तीने राहा ॥११॥
जीवाची पालखी कर । त्यांत शिवाची प्रतिष्ठापना कर ।
सद्भावाने सत्वगुणाचे छत्र धरुन ।
ॐ कार सनई वाजव । ढोल वाजव ।
पावन गुरु मंत्र लगाम मनरुपी घोड्याला घालून ।
देवळांत प्रदक्षिणा घाल । झिकार ताल धर ॥१२॥
अज्ञानरुपी बकऱ्याचा बळी दे । शुध्द तांदूळ आणून ।
स्वयंपाक कर । निर्गुण पाणी आणून निर्मल पाय धू ।
शुध्द भावाने ऊद घालून बुध्दीरुपी आरती ओवाळ ॥१३॥
काम क्रोध केर काढ । काया वाचा संशय ।
नियम करुन कर्पूर पेटव । नित्य निरंजन होऊन शिवस्मरण कर ।
निजधाम कल्मेश्वराचे दर्शन घेऊन त्याला ओळख ॥१४॥
१४८
मौन वस्तु आली । या मनाला मौन वस्तु आली ।
कांहीं नसतां, कल्पना न करतां मौन झाले ॥१५॥
ज्ञान गमन झाले । जाणीव नेणीव विसरले ।

Vinayanand Charitable Home India 416 203

सानुरागाने बोध झाला । ज्ञानाच्याही पलीकडे गेले ॥१॥

शिरगुर ग्रामाला गेले कल्मेश्वरांत लीन झाले ।

परम शिव लिपी मध्ये शिल्लक राहिले । परब्रह्म प्रत्यक्ष झाले ॥२॥

१४९

कोंबडा आरवतो । ॐकाराचा कोंबडा आरवतो ॥धृ॥

कोंबडा आरवतो । उजाडला दिवस म्हणून कोंबडा आरवतो ।

कोंबड्याने पायाने हे जग गिळून आरवतो । सत्य मूल मंत्राला नित्य मीच म्हणून ॥१॥

सत्यस्वर मिळून देशांत । सहारूपी आनंदात अग्नी उदय पावला म्हणून ।

गुरु कल्ल सिध्दाचे ज्ञान स्तोत्र रात्रंदिवस स्मरण कर ॥२॥

१५०

अधिकारी तूं हो । निज मोक्षाचा । पद लाभूं दे आतांच ॥धृ॥

काम क्रोधादि सांडत । नेमाने पुण्य करून । कोमल चित्त होऊन ।

श्याम रूप शिवशंकराची करुणा मिळवून ॥१॥

वरिष्ठ सत्यादि जाणून । विरतीने विषय सांडून ।

प्रेमाने शांति मिळवून । निजसुख आशा सोडल्याने ॥२॥

मी तूं ही भिन्नता सोडून । अनुराग सहित मिळून । त्रिपुटी सोडून ।

आपण गुरु कल्मेश्वर म्हणून । स्वानुभव परम ज्ञानासाठी ॥३॥

१५१

ज्ञान गंगेत न्हाऊन सुखी हो ॥धृ॥

सकल पाप नाश होतो । निकर बंधु पाश तुटतो ।

सकल दुःखे नाहीशी होऊन । परम सुख सागरांत पोहून सुखी हो ॥१॥

सकल साधु संताच्या मालिकेंत । सकल भक्त समूहांत ।

सकल गुरु शिष्यवृंद । सकल ऋषी कुल स्नान करतात ॥२॥

वरिष्ठ पुण्यदात्री, सुखरूपा । करुणा कटाक्ष रूप माते ।

धरेवरील सायास दूर करणारी शक्ती । परतर गुरु कल्मेश माते ॥३॥

१५२

निरवद्य ज्ञान सागराचे कसे वर्णन करूं । निरत मूलज्ञान देते ॥धृ॥

रजनीचा दिनकर उगवतांच युग संपल्याप्रमाणें । गजराज झालेला काळा विस्मर नाश होतो ।

सत्याने सर्व जाणून पाहतां सकळ । सुजन वृंद अनुभूति ज्ञान क्षणीं अनुभवतां ॥१॥

दीन दरिद्र्या माणसाला दिसल्याप्रमाणें । मरण रोग ग्रस्ताला सुख हवे ।

पावन मोक्ष मिळविण्यास ज्ञानच । कारण या जगांत सत्य ॥२॥

ताप दूर करण्यास सकलांना शांती पाहिजे । सुपथ झाले परमोच्च चिन्मय रूप ।

इहलोकीचा दीप गुरु कल्ल सिध्देश्वर ॥३॥

१५३

निज क्रम जाणून सत्य जाण । निज सुखांत राहण्यास ज्ञानच प्रमुख ॥धृ॥

ज्ञानासाठी श्रवण मनन निदिध्यास मुख्य । सानुरागे गुरु कृपा सेवेला मुख्य ।

भानुरूप परिपक्व हृदयाला विरक्ती मुख्य ॥१॥

Vinayanand Charitable Home India 416 203

परिपाटीने चित्त शुध्दीला शिवभाव मुख्य । विषय आशा बंधनाला मुख्य ।
निरते संग सुख जन्माला मुख्य । निरवद्य अनुभूती निजस्थितीला मुख्य ॥२॥
अनुसरणाने शंकराच्या करुणेला भक्तिच मुख्य ।
अनुचित असलेले विषय दुःखाला मुख्य । अनुनयाने क्रम समजायला भावच मुख्य ।
अनवसित सुख दूर होण्याला कल्ल सिध्दाची कृपा मुख्य ॥३॥

१५४

सदादि पंच लक्षण तुझे अस्तित्व । पद आजच समजेल ॥४॥
तीन समयांत नाश न होतां । दिसत सर्व साक्षी होऊन ।
धरणीच्या सर्वाला मूळ असलेले । निरव सद्रूप तूं आहेस ॥५॥
तुझ्या ठिकाणीं दिसणारे जाग्रादि दृश्य । तुझ्या अधिष्ठानात असतात मिथ्या ।
तुझे चेतनच साक्षी आहे । माझ्यापासून जाणून चिद्रूप तूं आहेस ॥६॥
सर्व आनंद क्षणिक आहेत । तुझा आनंद सर्वोत्कृष्ट आहे ।
सर्वोत्तमाने युक्त होऊन राहा । सर्वानंद बाधा रहित तूं आहेस ॥७॥
सर्व भाव रहित होऊन राहा । सर्व रूपादी भरीत होय ।
सर्वेश तो देश कालामध्ये । सर्वावस्था रहित नित्य तूं आहेस ॥८॥
पंच भूत सृष्टीच्या पूर्वी । पंच भूतांचा साक्षी तूं ।
पंचभूतांहून श्रेष्ठ कल्लसिध्द । पंचभूतांचा आधार तूंच परिपूर्ण ॥५॥

१५५

तनु ज्ञानेंद्रिय प्राणादि । पंच विषयादि । घनरूप अहंकार बुध्दि चित्त ।
साहस करून मन नाहीसे कर ॥९॥
पंचभूत पंचेंद्रिय पंचकोश । पंचक्लेश पंचनाश पंचकर्मेंद्रिय ।
संचार मनाचे कार्य । संचितागामि प्रारब्ध सांडून ॥१०॥
सर्व विषयांचे दृश्य रूप । सर्व वस्तूंचे दृक रूप ।
सर्व सम्मतीने सोडून देण्यास । सर्व सुख सद्रूप कल्मेश्वर रूपी ॥३॥

१५६

मरणांतामध्ये सायास सोडून । श्रेष्ठ सद्रूपात्म निजामध्ये राहा ॥४॥
पूर्व जन्मांतले तनु पुढे अनेक जन्मांत वेगळे होऊन । तीन काळामध्ये तूं एकटाच ।
सुखात राहा बाधारहितात्म होऊन ॥९॥
काल कर्माला अनुरूप तुझे । बालकादि युवावस्था निरस आहेत ।
अपयश न घेण्याच्या अवस्थेत राहून संचार न करतां ।
मूळ अवस्थेला साक्षी आहे हे जाणण्यास ॥१२॥
दिसणारे जाग्रादि अवस्था सर्व । सहा फूट सरणावर फिरत राहतात ।
सार तूं त्यांच्यात राहून बदल न होतां । विलप्य रहित होऊन सद्रूप कल्मेश्वर ॥३॥

१५७

ज्ञाना, तूं एकदां सोपाधिक वाटून । न विसरतां दृश्य जग जाणतो ॥४॥
जागरणांत जड विश्वाचे जीव होऊन । ज्ञानेंद्रियांच्या साधनेने ज्ञान होते ॥९॥
मनो कारुण्याने तैजस जीव होत । तूं स्वप्नाच्या कल्पना जाणतोस ॥२॥

Vinayanand Charitable Home India 416 203

वरिष्ठ सुखरूप निद्रेमध्ये समरस झालास । करणरूपी मायावृत्ती मध्ये प्राज्ञ जीव झालास ॥३॥

विस्मरणाचे ज्ञान जागरणाचे ज्ञान । ज्ञानच विस्मरण हे जाणून ज्ञान ॥४॥

ज्ञानच आपण परतर कल्मेशाची खूण । जाणून अहं ब्रह्मास्मि वृत्ति दाखविते ज्ञान ॥५॥

१५८

ज्ञानरूप तूं हे सांगू शकतो तोच महादेव । ज्ञानामध्ये विपरीत जाणतो तो महादेव ॥६॥

परतर ब्रह्म जाणणारा महादेव । गुणत्रयांना जाणणारा महादेव ॥

नित्य निर्मल स्वरूप जाणणारा महादेव । तूं परम ज्योति हे जाणणारा महादेव ॥७॥

ज्ञानच सकलाधार हे समजणारा महादेव ।

ज्ञानाशिवाय सर्व कार्य होत नाहीत हे जाणणारा महादेव ।

ज्ञान सकलापासून जाणत नाही हे जाणणारा महादेव ।

ज्ञान श्रुतिकुल अभिप्राय हे जाणणारा महादेव ॥८॥

ज्ञानच ब्रह्मज्ञान गुरुदेव हे जाणणारा महादेव ।

ज्ञानच वरिष्ठ मुक्ति हे जाणणारा महादेव ।

ज्ञान जाणून आपले अस्तित्व हे जाणणारा महादेव ।

ज्ञानच गुरु कल्मेश हे जाणणारा महादेव ॥९॥

१५९

निरवद्य चेतन आपण हे जाणल्यास मोक्ष । परतर निजसुख श्रेष्ठ ही वेदोक्ति ॥१०॥

पुर इंद्रिय निग्रह करून दुष्ट बुद्धी सोडून । पवित्र आत्माच मी हे जाणून ।

निरलस पंचभूतांचे विषम सांगत ॥११॥

जगरूप कार्य रूपांना अति मानून । सुगम रीतीने कारण झालेल्या मायेला अतीत होऊन ।

पाप पुण्य आदि आशा सोडत । गगनासारखी माया रूपी गिरी आरोहण करीत ॥१२॥

मानसाचे अनेक अन्य विध कल्पना दूर करून । जीवतत्व सोडून निजप्रभा पसरवीत ।

ज्ञानी गुरु कल्मेश्वर करुणा मिळवीत । ज्ञानाच्या जाणीवेने अध्यास नाहीसे करीत ॥१३॥

१६०

तूं ज्ञानाचा मूळ आहेस हे जाण । हीन तनु करण नव्हेस ॥१४॥

डुक्कर हेय वस्तू आसत्तीने भक्षण करीत । त्याचे रक्त न जाणतां तोडल्या प्रमाणें ।

घन सुख आत्म्याची जाणीव प्रतिबिंब । मन बुध्दयादि करणांत दिसतां ॥१५॥

विरक्तीचा सुगंध आपल्या अंतरी असतां । आपणच धर्मी कस्तूरी हे न जाणतां ।

भानू (सूर्या) चे तेज आपल्या अंतरी असतांना । मानसामध्ये दिसते हा भ्रम ॥१६॥

सूर्याचे किरण दर्पणांत पडून । सूर्यासारखे खरे वाटते ।

घन सुखदात्म ज्ञान नाश न होतां । तनु मध्ये प्रज्वलित होते कल्मेश म्हणून ॥१७॥

१६१

सर्वानंदांचे परीक्षण करता खऱ्या योग्याला ।

सर्वानंद त्याच्या सुखाची बरोबरी करतील काय ॥१८॥

ललनांचे वर्णन करणाऱ्या कवींच्या उपमांना न सांपडता ।

फारच सौंदर्याने मिरविणाऱ्या चंचलेच्या रूपात । लीन तनूच्या सौंदर्यवतीच्या रतीला अनुकूल ।

सुख सरिसमान होत नाहीत ॥१९॥

Vinayanand Charitable Home India 416 203

परम सिंहासन सिध्द करून सिध्दि मिळवून । परिचारका समेत देशांवर राज्य करणारा राजा ।
चरम सौख्य दिसत असले तरी प्राप्त होत ।

वर सुख भोग ग्रहण करून ज्ञानीला सुख होत नाही ॥

निवृत्तीने सुखांची आशा न करतां । निरतिशयाने निरवद्वय होते शेवटी ।

विरळ पालक उपमा रहित कल्मेश्वर । गुरुवरामध्ये भेदरूप सुख एक होऊन आहे ॥३॥

१६२

निज आनंद सौख्य कसे मी सांगूं ? । निज निरतिशयानंद ॥६॥

स्वप्नातील बंधनासाठी दुःख करीत ।

मनांत ते कोणत्या रीतीने नाश होतील असा विचार करीत ।

घन सुख रूप गुरुपाद धरून । मला (भव) संसार सायास नाहीसे झालेले ॥१॥

तनु इंद्रिय ही माया । मनमोहाच्या तापांत गुंतून ।

रात्रं दिवस विचार करीत देह वर्ग नाहीसे करून परहिताचा विचार केला ॥२॥

निज रूपाचे अनेक रीतीने वेदांनी वर्णन केले । सुजन वृंदाने त्याची व्याख्या केली ।

निज सुख आनंद कल्मेश्वरांच्या । निज सुख धामाच्या ज्ञानामध्ये आहे ते ॥३॥

१६३

आपणच परतर हे जाण अन्यभावाने । बोलूं नको ॥६॥

सगम रीतीने मी कोण याचा विचार कर । निगम गुरुबोध महावाक्य ।

युक्तीने सांगून । गति कोणती मजला । आपल्या ठिकाणी असलेले अन्य ठिकाणी आहे ॥१॥

दिसणारे ब्रह्मांड पालकासहित । त्यापलीकडील सादृश्य नसलेले ब्रह्म ।

वेगळे आहे असे सांगतां । आपणांहून वेगळे नाही । ही भावना जाणावी ॥२॥

ओतप्रोत भरलेले क्षीर सागर । आपणच ही जाणीव आपल्या ठिकाणी होऊन ।

शंभु कल्मेश्वर भेदच आपण असा विश्वास ठेवून । मुक्ति वेगळी नाही ॥३॥

१६४

हे जीवा, लवकर पहा तुझ्या ठिकाणी । भाव गुंतला आहे ॥६॥

जन्माच्या आधी नसलेली भाव वस्तु । जन्मल्यानंतर नाहीशी होते ।

आपण नसलेले वाटण्याचा भाव ॥१॥

त्यांमध्ये नसलेला भाव अनवरत । पदाला प्रतीती नसून दिसणारा भाव ॥२॥

सर्व समावेश भाव न दिसतां । सर्व कल्मेश्वर नित्य पद झाले ॥३॥

१६५

आपले सत्यरूप आपण पाहतां । माझे हे अखंड रूप ॥६॥

तनु आदि घटादिना जाणणे । मन वाक् यांना साक्षी होऊन असल्याने ।

अनित्य आकार पाहतां येत नाहीत । घनरूप उपमान नसल्याने ॥१॥

अणू सारखे ज्या त्या देही प्रमाणें । आपल्या ठायीं प्रवेश न झाल्याने ।

गुण हरित पीत जाति नसल्याने अद्वय ॥२॥

सर्व साधक संबंधी रूप होत अवधी । सर्व प्रकारांनी भेद जाणून अगणित ।

सर्व देशकाल रहित भाव दूर कल्मेश्वराच्या ठायी ।

सर्व कल्पना मिथ्या होऊन विभेद जाण पूर्वत्व ॥३॥

१६६

ज्ञान्याला कसे मी ओळखू , मान कां ? । ज्ञानी सूचना करीत आहे । धृ॥
नित्या नित्य ज्ञानाला विरती खूण । सत्य शम वर विरती खूण ।
तथ्य शम दमादिना अनवरत । नित्याचे सुखाची आशा हीच खूण ।।१।।
निज सुख मुक्ति मिळविण्या गुरुसेवा खूण । निज गुरु सेवेला श्रवणच खूण ।
निज श्रवणाला देहादि नेति खूण । निज ज्ञान पुर नेतीला खूण ।।२।।
निज ज्ञानाला परशिव मी ही भावनाच खूण । निजानें विचार करू पहा भाव ।
अजड मति आशा करतो परसुख खूण । निज सुखाला कल्मेश्वर झालेली खूण ।।३।।

१६७

निजसुखाची जाणीव योगीला अनवरतपणें होते । निजसुख सहज होते । लौकर होते ।।धृ॥
जन्माला येऊन दिसणारे विश्व स्वप्नाप्रमाणें म्हणत ।
घन भावनेने जाणून सुख दुःख रहिताला ।।१।।
दिसणारे विषय विचार । दूर ठेवत निजानुराग जाणणाऱ्याला ।।२।।
वरिष्ठ दृक ब्रह्म जग दृश्य हे जाणून । कल्मेश्वरामध्ये लपलेल्या योग्याला ।।३।।

१६८

गुरूचा उपदेश आवश्यक नाही पहा । धरेमध्ये तीन प्रकारचे साधक ।।धृ॥
अधमाला सांगितलेला सरस उपदेश निरस कानन रोदना प्रमाणें ।।१।।
सारभावाने केलेला उपदेश मध्यमाला । दिसतो न दिसतो जसा लाटांप्रमाणे ।।२।।
परम उपदेश कल्मेश ज्ञान शिंपल्यामध्ये मोत्याप्रमाणें ।।३।।

१६९

गुरूराया मी परतरानंद जाणले । जाणतां मी मीच झालो बंध विरले ।।धृ॥
पत्नी पुत्रांचा मोह, कनक कांता मोह । न सोडतां हेय मन चंचल झाले ।
विषयांमध्ये न बुडतां पार होऊन । सागराप्रमाणें असलेली माया दूर करून ।।१।।
जागरण स्वप्नादि शहाणपणाने । झटकन जाणून जनन मरणांत असलेले ।
तनु सोडून जग खोटे जगदीश । शिव सत्य हे जाणून विजयी झालो ।।२।।
नित्य सुखी होत अनित्य सोडत । तथ्य घेऊन निराशा भावनेने समरस होत ।
मिथ्या सोडून निरुपाधिक होऊन । नित्य कल्मेश्वर मी झालो ।।३।।

१७०

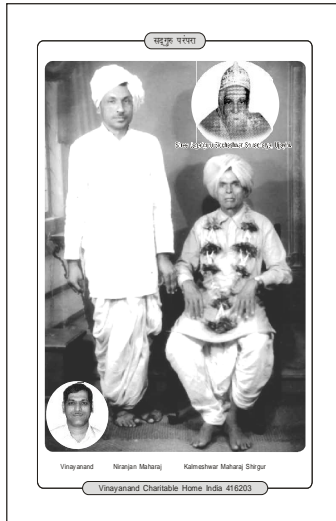
परम सौख्य विरती मध्ये । धरतीवर दिसणारा निज अनुभवी ।
प्रारब्धाची रीत सांगतो ऐक ।।धृ॥
पूर्व कर्म साधन झाले । पूर्वाला उपभोग प्रारब्ध ।
पूर्व प्रारब्ध चतुर्विध झाले असे म्हणत । पूर्व संचित व्यवहार सर्व
पूर्ववत् होऊन दिसतो भाव । लौकिक प्रारब्ध म्हणत सांगतो ।।१।।
निःस्वार्थ भावनेने कर्म करीत । बालकाप्रमाणें मुग्ध भावनेने भोग भोगून ।
निर्वचन मध्य प्रारब्ध म्हणत निगम सांगतो । निवृत्ती सह त्रिपुटीला मूल
निवृत्ती मनाने असते तम अंध प्रारब्ध ।।२।।
निरुपम अद्वय नित्य अस्तित्व । निरहंकारीचे सुख रूपात्मक ।

Vinayanand Charitable Home India 416 203

निरवधिक दाखवून असतो सुप्त प्रारब्ध । निरुपाधिक गुरु निराकार ब्रह्म ।
निरव कल्मेश सुख सांगतो । निरपेक्षपणे निरतिशयात्मक लवकर देता ॥३॥
१७१)

मंगल जय जय तीन आरुढाला । मंगल जय जय पत्रग भूषणाला ।
मंगल जय जय गरलधर अभवाला मंगल जय जय ॥६॥
अजहरिरुपाला परिभव नाशाला । त्रिजेलधरभवाला भक्तिप्रियाला ।
गजचर्मबंजर मन्मथ नाशकाला । गजमुखजनकाला चिन्मय रुपाला ।
निजसुखधामाला परतर देवाला ॥१॥
घन गंभीराला गिरीपतीला । घन गुण गडणाला । करुणभरिताला ।
घन गिरी वासाला । फल वरदात्याला । यतिवर कुलमणीला ।
घन गुरुनाथाला । अंबा रमणाला । घन सुख रुपाला ।
दयागुण मर्माला । घन परिपूर्ण क्षमा गुणनिलयाला । हर गुरु चिरवराला ॥२॥
उरुगाभरणाला । यतिजन हृदयाला । हर गुरुदेवाला । रवि शशी नेत्राला ।
हरि हर मूलाला । नावाड्याला । मंगलाला प्रसन्न झालेला ।
मरण जिकणा-याला । भक्त दयाळाला ।
विस्मरणाच्या जाणिवेला । मंगलरुपाला ।
परतर मुक्ति गुरु कल्मेशाला । माझ्या स्वस्वरुपाला ॥३॥

Vinayanand Charitable Home India 416 203
924/30 "Kaivalya" Vishalnagar Hupari Dist.Kolhapur (MS)
Ph.0230-2450365 Mob.09325005525
www.vinayanand.com Email: vchindia@gmail.com

pdfMachine

A pdf writer that produces quality PDF files with ease
Produce quality PDF files in seconds and preserve the integrity of your original document
nearly all Windows platforms, simply open the document you want to convert, click
"Broadgun pdfMachine printer" and that's it! Get yours now!